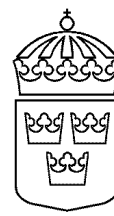

Riksdagens protokoll

1999/2000:37

Onsdagen den 1 december

Protokoll
1999/2000:37

Kl. 9.00 – 12.28

17.00 – 17.39

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 25 november.

2 § Meddelande om information från regeringen

Andre vice talmannen meddelade att *torsdagen den 2 december kl. 15.00* skulle statsminister Göran Persson lämna information om Sydafrikaresan.

3 § Anmälan om uteblivna svar

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellationerna 1999/2000:83 och 111 samt fråga 1999/2000:224

Till riksdagen

Meddelande om att interpellationssvar och frågesvar uteblir

Interpellation 1999/2000:83 av Gunnar Hökmark om europeiskt valutasamarbete, interpellation 1999/2000:111 av Sven Bergström om folkomröstning om EMU och fråga 1999/2000:224 av Yvonne Ruwaida om folkomröstning om EMU kommer inte att besvaras.

Skälet till detta är den särskilda debatten den 30 november 1999 om Sveriges anslutning till EMU.

Stockholm den 29 november 1999

Statsrådsberedningen

Enligt uppdrag

Per Virdesten

Rättschef

4 § Anmälan om inkomsten faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och delats ut till kammarens ledamöter:

Förslag till avtal om bedömning av överensstämmelse och accepterande av industriprodukter mellan gemenskapen och Tjeckien och mellan gemenskapen och Ungern (s.k. PECA-avtal) *KOM (96) 564*

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkande 1999/2000:KU6
Bostadsutskottets betänkande 1999/2000:BoU1
Försvarsutskottets betänkande 1999/2000:FöU1

Rikets styrelse

6 § Rikets styrelse

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 1999/2000:KU1
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 1999/2000:1 delvis).

Anf. 1 PER-SAMUEL NISSER (m):

Fru talman! Det vi nu ska debattera är konstitutionsutskottets betänkande KU1. Det behandlar den del av budgetpropositionen som avser utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Här tas även upp förvaltningsstyrelsens förslag till lag om stöd till ledamöternas, och partigruppernas arbete i riksdagen. Vidare behandlas även 17 motioner från den allmänna motionstiden.

Riksdagens majoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister fastställde den 18 november de ekonomiska ramarna för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster för år 2000.

Moderata samlingspartiet har i olika motioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Förslagen syftar till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Den sociala tryggheten ökar också genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet. Frihet att välja bidrar till mångfald, en bättre kvalitet och en större trygghet. De enskilda människorna får ett större inflytande över sina liv.

När riksdagens majoritet nu genom riksdagsbeslut om ramarna för de olika utgiftsområdena valt en annan inriktning av politiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om ansvarsfördelning inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Jag vill dock markera att vi ställer oss bakom utskottets

förslag till riksdagen i fråga om stödet till riksdagsledamöternas och riksdagsgruppernas arbete i riksdagen.

Moderata samlingspartiet har till detta betänkande fogat ett särskilt yttrande. Jag tänker kort nämna två av de frågor som tas upp där.

Den första frågan gäller stöd till politiska partier. De politiska partierna har en stor uppgift att fylla i en demokrati. Avgörande för väljarnas förtroende är att partierna kan leva upp till väljarnas förväntningar och att de har hela sin lojalitet hos valmanskåren. Detta förutsätter att partierna förmår hålla sig oberoende gentemot särintressen. I annat fall finns risk för att särintressena indirekt tar över och styr det politiska skeendet i stället för partierna själva. Detta kan ytterst drabba förtroendet för demokratin.

Vi anser att partierna inte heller bör vara beroende av stöd från den offentliga sektorn. Moderata samlingspartiet har under en följd av år föreslagit att partistödet ska minskas och reformeras. Dock ställer vi oss bakom – vilket jag nämnde tidigare – det förslag som finns gällande stöd till riksdagsledamöternas och riksdagsgruppernas arbete i riksdagen. Detta finansieras delvis i vårt förslag genom att vi föreslår att antalet riksdagsledamöter ska bli färre.

Det andra området i vårt särskilda yttrande gäller presstödet. Presstödet syfte har varit att bidra till mångfalden på dagstidningsmarknaden och främja en allsidig nyhetsförmedling och opinionsbildning. Trots att presstödet varit omfattande och inneburit stora kostnader för skattebetalarna har ett antal tidningar tvingats läggas ned.

Vi anser att regeringens inställning till presstödet grundas på en överdriven tilltro till presstödet positiva effekter på mångfalden, det fria ordet och opinionsbildningen. Erfarenheterna visar att stödet till stor del använts till att täcka tidningarnas löpande utgifter i stället för till nödvändiga rationaliseringar. Tidningarna har anpassat sig till och blivit beroende av presstödet i stället för att åtgärda de ekonomiska problemen. Presstödet snedvrider även konkurrensen gentemot de tidningar som inte har stöd.

Det behövs alltså en reformering och en avveckling av presstödet. Detta vill vi underlätta genom att ändra reklamskatten och införa en neutral tidningsmoms.

Fru talman! Detta var två av de viktigaste delarna i Moderata samlingspartiets särskilda yttrande.

Anf. 2 INGVAR SVENSSON (kd):

Fru talman! Det viktiga beslutet när det gäller anslagsfördelningen inom de olika utgiftsområdena fattades egentligen den 18 november. I likhet med Moderata samlingspartiet anser vi att man ska presentera en helhet som ett alternativ till regeringens politik, och det har vi kristdemokrater gjort, vilket också framgick av debatten den 18 november.

Vi kommer inte att delta i beslutet om anslagsfördelning när det gäller utgiftsområde 1. Vi har haft vissa synpunkter på hur den fördelningen skulle ha skett om vi hade haft en reell möjlighet att påverka helhetsbilden i den här typen av beslut som nu fattas om de olika utgiftsområdena.

I vårt särskilda yttrande har vi tagit upp ett antal punkter där vi har en avvikande syn på anslagsfördelningen inom utgiftsområdet. Men i övrigt

Prot.
1999/2000:37
1 december

Rikets styrelse

delar vi utskottets syn på fördelningen av utgifterna, bl.a. när det gäller stödet till riksdagens ledamöter.

Jag vill bara helt kort notera att en av de stora posterna som vi skulle vilja dra ned på inom utgiftsområdet för rikets styrelse är anslaget till Regeringskansliet, där man expanderar våldsamt under 1999 och även tiden framöver. Vi tycker att man borde ha visat lite mer återhållsamhet på det här området. Inte minst anser jag att räknenissarna på Regeringskansliet måste ha räknat gruvligt fel, eftersom man plötsligt ökar anslaget till ordförandeskapet för EU 2001 med 50 %. Vi tycker att det är alldeles för mycket.

Fru talman! Som sagt, vi kommer att avstå i den omröstning som följer på detta förslag.

Anf. 3 ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Centerpartiet har till skillnad från de övriga oppositionspartierna valt att reservera sig till förmån för de förändringsförslag som Centerpartiet har lagt fram på detta utgiftsområde, KU1 Rikets styrelse – detta för att det under det här utgiftsområdet också finns för Centerpartiet viktiga prioriterade anslag som vi anser att man bör markera stöd för.

Fru talman! Regeringen föreslår i budgetpropositionen att anslaget för ordförandeskapet i EU, som sker under 2001, ska under både 2000 och 2001 tillföras ytterligare 140 miljoner för respektive år för att nå en total budget för ordförandeskapet på 735 miljoner. Utskottet har även fått en fördjupad information om kostnaderna och därtill planering, men Centerpartiet anser att de argument som där gavs inte är tillräckligt starka skäl för att denna budget ska förstärkas på det föreslagna sättet.

Vidare menar Centerpartiet att kostnader för samordning vid samgående med Utrikesdepartementet ska rymmas inom Regeringskansliets ordinarie anslag. Ett samgående borde om något bidra till en mer effektiv förvaltning och därför ge kostnadsbesparingar i stället. Därför anser inte Centerpartiet att det är befogat med ett anslag på 50 miljoner för ett samgående. En anpassning av Regeringskansliet kan mycket väl ske genom rationaliseringar. Därför räknar Centerpartiet med en minskning av anslaget C1 Regeringskansliet m.m. på totalt 200 miljoner.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen en förändring av stödet till taltidningar så att ersättning ska utgå enligt en schablonmodell i stället för enligt den nuvarande nettokostnadsprincipen. Centerpartiet har förståelse för de skäl som regeringen har för sitt förslag, nämligen att skapa incitament för att effektivisera verksamheten, förenkla regeltillämpningen och få en bättre kontroll över statens utgifter. Regeringen har dock själv uppmärksammat riskerna med ett förslag som innebär att många tidningar inte längre kommer att få sina nettokostnader täckta. De kommer att tvingas göra avkall på kvaliteten alternativt upphöra med verksamheten.

Fru talman! Taltidningar är ett viktigt komplement till de vanliga dagstidningarna för att öka tillgängligheten för synskadade till samhällsinformation. För dem spelar det självfallet stor roll att tidningen ges ut och håller god kvalitet. En stor försiktighet bör iakttas vid förändringar i stödet. Regeringen menar att det bör göras en uppföljning av det förändrade stödet och en bedömning av ändamålsenligheten. Detta bör föregås av en noggrannare analys av de förväntade effekterna och eventuella

behov av kompensation innan taltidningar upphör med sin utgivning. För närvarande bör därför riksdagen avslå detta förslag. Regeringen bör i stället återkomma med ett nytt förslag efter en noggrann analys av effekterna.

Fru talman! Under anslagsområdet Rikets styrelse finns också mediefrågor och presstöd. Centerpartiet vill speciellt markera bifall till de förändringar som är föreslagna vad gäller reglerna för presstöd riktat till endagarstidningar. Det gäller möjligheterna såväl till att ingå i samdistribution som att lindra driftstödet tröskeffekter för lågfrekventa tidningar samt de förändringar som gäller gränsen för hushållstäckning kontra driftstöd och det höjda driftstödet.

Centerpartiet anser också att det är viktigt att markera sitt stöd för presstödsanslaget, eftersom Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna anser att presstödet ska minskas eller t.o.m. avvecklas.

Fru talman! Centerpartiet yrkar bifall till den reservation som finns i detta betänkande. I övrigt ställer sig Centerpartiet bakom utskottets förslag till beslut.

Anf. 4 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Åsa Torstensson måste ha missuppfattat Kristdemokraterna när det gäller presstödet. Vi vill inte utöka stödet, men vi har inte heller talat om någon minskning.

Anf. 5 ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Fru talman! I förhållande till förslaget i budgeten föreslår Kristdemokraterna en minskning på 20 miljoner.

Anf. 6 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Det är riktigt att regeringen föreslår en utökning av presstödet. Vi menar att det borde ligga kvar på den nuvarande nivån. Det är, med förlov sagt, inte någon minskning.

Anf. 7 ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Fru talman! Det visar trots allt Kristdemokraternas inriktning vad gäller presstödet.

Anf. 8 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Folkpartiet liberalernas förslag till budget för år 2000 innebär i sina huvuddrag sänkta skatter för företagande och tillväxt med utgiftsökning framför allt när det gäller de väldigt viktiga frågorna vård och omsorg, men även för utbildning, bistånd, miljö och rättssäkerhet. Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 1 var 585 miljoner kronor mindre än regeringens förslag. Det avslöjas av riksdagen i budgetprocessens första steg. Då vårt budgetförslag är en helhet är det i det här andra steget inte meningsfullt att fullfölja våra anslagsyrkanden. Men vi vill särskilt markera att vi ställer oss bakom utskottets förslag till riksdagen när det gäller stödet till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Folkpartiet har alltså i sin partimotion lämnat förslag som innebär en sänkning av ramen med totalt 585 miljoner kronor. Det innebär att vi

Prot.
1999/2000:37
1 december

Rikets styrelse

föreslår att anslaget för Regeringskansliet bör sänkas med 200 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Enligt vår mening har Regeringskansliet vuxit orimligt mycket under den socialdemokratiska regeringens tid. Självklart är det viktigt att standarden i Regeringskansliet är hög och att man har konkurrenskraftiga löner, men den nuvarande regeringens politiserande ambitioner har enligt vår mening blivit alltför stora. Genom en mer begränsad utgiftsökning kan de krav som EU:s ordförandeskap kommer att ställa på Sverige tillgodoses.

I vår partimotion föreslår vi också att partistödet minskas med 30 miljoner kronor för år 2000. Partiernas beroende av offentliga medel måste på sikt begränsas. Därför är en viss minskning av partistödet motiverat enligt vår mening.

När det gäller anslaget till presstöd föreslår vi en besparing på totalt 355 miljoner kronor. Presstödet har under de senaste 30 åren haft i stort sett samma inriktning. Men det snedvrider enligt vår mening konkurrensen, inte minst med tanke på att medielandskapet har förändrats påtagligt under de senaste åren. Det tillkommer ständigt nya typer av tidningar. Jag tänker på alla databastidningar som skjuter upp ur jorden som svampar. De har inga möjligheter att söka presstöd. Det handlar fortfarande bara om de traditionella tryckta tidningarna. Man måste fundera vidare på hur man ska göra med detta. En minskning av presstödet med 350 miljoner kronor är mycket motiverat i dagsläget. Vi i Folkpartiet vill inte heller stödja den föreslagna generella höjningen av driftstödet på 5 miljoner kronor.

Jag vill också säga ett par ord om taltidningar. Precis som Åsa Torstensson är jag mycket angelägen om att vi ska ha bra taltidningar i landet. Jag vet hur viktiga de är för alla synskadade. Men jag tycker att de uppgifter som kommer från Taltidningsnämndens kansli ändå gör att man blir ganska lugn. I utskottets sammanfattning av Taltidningsnämndens synpunkter står det: "Det föreslagna systemet med schablonersättning ger enligt Taltidningsnämndens kansli taltidningarna ett bra incitament för en kostnadseffektiv utgivning av taltidningar."

Vidare står det så här: "Någon grund för farhågor om att orter och regioner främst på landsbygden skulle få en nackdel med schablonersättningen finns enligt Taltidningsnämndens kansli inte. De nya reglerna kommer främst att gynna landsortstidningar och de tidningar som hållit tillbaka kostnadsstegringarna."

Vi i Folkpartiet är självfallet beredda att noga följa den här frågan och se om det blir försämringar för taltidningarna med det nya ersättningssystemet. Om det skulle visa sig att så är fallet får vi naturligtvis fundera på en annan lösning.

Fru talman! Som jag sade inledningsvis har vårt besparingsförslag inte tillstyrkts i budgetprocessens första del. Därför deltar vi inte i beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1.

Anf. 9 GÖRAN MAGNUSSON (s):

Fru talman! Det är möjligt att Ingvar Svensson har rätt när han säger att det viktiga fördelningsbeslutet inom utgiftsområde 1 fattades redan den 18 november. Korta anmälningstider och det ganska begränsade intresset för fördelningen inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse vittnar väl om att det möjligen förhåller sig på det sättet.

Det här, fru talman, ger mig anledning att något fundera över hur budgetprocessen egentligen fungerar. Min frågeställning kan illustreras med meningar från tre av oppositionspartierna i deras särskilda yttranden. De markerar där att de står bakom förslaget om en förstärkning av ledamotsstödet inom riksdagen. I övrigt är ju huvudbudskapet i de särskilda yttrandena att man inte deltar i beslutet om fördelning av pengar inom utgiftsområde 1.

För min del tycker jag att detta är något egenartat. Vi hade en parallell i fjol när arvoden till riksdagens ledamöter skulle höjas. Då var de flesta partierna överens, men det var egentligen ett litet antal partier, i huvudsak det socialdemokratiska partiet, som faktiskt beslutade om saken. De borgerliga partierna, oppositionen, deltog inte heller i det beslutet.

Det här har fått mig att i utskottsbehandlingen något diskutera om det verkligen kan vara rätt uppläggning på budgetprocessen när stora delar av riksdagen inte deltar i själva beslutsfattandet om väsentliga delar av ett utgiftsområde. Låt mig illustrera det lite tydligare: Per-Samuel Nisser! Deltar nu inte Moderata samlingspartiet i att tilldela kungen 79 miljoner kronor, för att ta ett exempel? Det är ett beslut som ni inte deltar i. Vilken inställning har ni egentligen till det?

Jag menar, fru talman, att den pågående riksdagsutredningen och den grupp som arbetar med budgetprocessen måste uppmärksamma de här frågorna och på ett bättre sätt försöka klara ut på vilket sätt de olika partiernas inställning till de skilda anslagsposterna kommer att återspeglas i själva betänkandet.

Själva anslaget till rikets styrelse uppgår, som framgår av handlingarna, till drygt 4,4 miljarder kronor. Den väsentliga delen går till Regeringskansliet, och en ganska stor del av anslaget till Regeringskansliet är just anslaget till Sveriges ordförandeskap i EU som inträffar första halvåret år 2001.

Det är självklart att det är ett mycket svårbudgeterat område, och det är lätt att hålla med om att det handlar om mycket pengar. Men Sverige har ju ingen egen erfarenhet att bygga på. Den erfarenhet man kan skaffa sig från andra länder – och det redovisades också när vi hade en speciell medverkan från Regeringskansliet om de här frågorna i utskottet – visar att detta är en stor och komplicerad apparat som ska administreras och som dessvärre också kostar en hel del pengar.

Det är samtidigt väldigt angeläget – som ju alla är överens om i varje fall i anslutning till andra debatter om olika insatser – att Sverige på ett bra sätt kan genomföra ordförandeskapet. Det stärker Sveriges situation inte bara inom EU, utan också ur mer allmän synpunkt.

Det är alltså lätt att kritisera anslagsutvecklingen, särskilt med hänsyn till ordförandeskapet i EU. Men jag tycker också att den redovisning från Regeringskansliet som vi fick i utskottet visar att man sköter det här med stor omsorg och med så noggrann planering som det över huvud taget är möjligt. Det är ett mycket stort antal olika möten som ska genomföras i Sverige under det halvåret. Men det är ju inte bara för mötena i Sverige som vi ska vara ordförande, utan för alla olika rådsmöten och andra aktiviteter, så det är ett mycket stort åtagande.

Fru talman! Det som är nytt i det här betänkandet sett ur riksdagens synpunkt är det ökade stöd till riksdagsledamöterna som nu föreslås

Prot.
1999/2000:37
1 december

Rikets styrelse

riksdagen och som det råder enighet kring. Det tycker jag att det finns anledning att hälsa med tillfredsställelse. Det har ju föregåtts av ganska många och långa utredningar, och frågan är väl genomtröskad i olika organ. En enda kommentar har jag vid det här tillfället anledning att fälla, utöver att jag tycker att det är bra att utvecklingen nu kommer i gång och att det blir en successiv utbyggnad. Det är att Per-Samuel Nisser, trots skrivningarna i det särskilda yttrandet om att man står bakom det här förslaget, ändå måste lägga in en liten reservation om att Moderata samlingspartiet i ett annat sammanhang – inte alls i det här – hävdar att antalet ledamöter i riksdagen ska bli färre. Jag tycker att det kanske vore mer rakryggt att säga att man står för förslaget så som det för närvarande är utformat.

Det finns alltså anledning för mig att yrka bifall till hemställan i utskottets betänkande och avslag på reservationerna.

Jag tänkte att jag ytterligare skulle kommentera taltidningarna. Det råder väl egentligen ingen oenighet på den punkten. Vi är överens om att taltidningarna är utomordentligt viktiga, och det förslag till förändrade regler som här ligger tillstyrks ju av de flesta inblandade. Dessutom är det en noggrann uppföljning som ska ske, och jag tror att vi alla är överens om att detta är viktigt.

När det gäller presstödet är det ungefär samma argument som vi har hört tidigare. Jag ska inte upprepa mina argument. Jag är alldeles övertygad om att vi hade haft en betydligt sämre situation inom dagspressen utan det stöd som har utbetalats under de här åren. Jag vet mycket väl att det är av stor betydelse för mångfalden av tidningar i många av våra regioner. Det finns därför, som jag ser det, ingen anledning att minska på detta presstöd.

Några ord också om partistödet. Jag undrar om inte framför allt Moderata samlingspartiet och Folkpartiet är offer för det doktrinära i den här frågan. Det ska inte vara ett statligt eller ett offentligt stöd till de politiska partierna, punkt slut. Samtidigt vittnar erfarenheter om att den ganska typiskt svenska modellen med det här stödet till de politiska partierna egentligen är ganska bra. Jag ska inte hårdexploatera situationen för CDU i Tyskland för närvarande. Vi kan ju lätt läsa i TT-telegram och annat hur den förre förbundskanslern, hedersordföranden i CDU, nu gör allt han kan för att rädda nuvarande ordföranden och andra genom att säga: Jag tar på mig att vi har haft dubbel bokföring och att vi har undandragit skattemyndigheterna donationer till partierna. Egentligen ska jag väl inte säga att det kom, om jag minns rätt, 2,3 miljoner kronor från en kanadensisk vapenhandlare till CDU. Det tyckte man inte att man kunde ha i den öppna bokföringen, utan det lade man i en särskild liten låda för sig.

Det går att titta på andra länder. I USA för man ständiga diskussioner om partifinansiering, kampanjbidrag och annat. Det tycker jag att vi slipper undan i Sverige på ett bra sätt genom det system vi har. Sedan tycker jag att det är viktigt att medlemmar och andra har möjligheter och stimuleras att stödja partifinansieringen. Det ökar engagemanget på olika sätt. Men i huvudsak finns det inte anledning att ompröva principerna och nivåerna för partistödet i Sverige.

Anf. 10 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag delar Göran Magnussons oro över hur anslagsbesluten i den andra omgången uppfattas, inte minst av allmänheten. De kan se väldigt konstiga ut, och man kan uppfatta effekterna som väldigt underliga.

Problemet är att anslagsbeslutet för ett utgiftsområde tas i ett enda klubbslag. Det gör att man inte kan få fram nyanserna i det hela. Jag satt i den gamla riksdagsutredningen, som förberedde det här beslutet, och det var väl inte riktigt de här effekterna som vi hade tänkt oss i den andra omgången av besluten. Möjligtvis tänkte vi i det skedet inte tillräckligt långt.

Jag sitter med i beredningsgruppen för utvärdering av budgetprocessen, och som jag ser det är detta enda klubbslag något av en knutpunkt i hanteringen av de här frågeställningarna. Det är t.ex. olyckligt att detta när det gäller anslaget till kungahuset kan uppfattas som ett avstående, fastän det finns en total enighet omkring anslaget. Jag delar alltså Göran Magnussons oro på den här punkten.

Anf. 11 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Eftersom vi är överens behöver vi inte diskutera det här så väldigt mycket mera. Det är väl angeläget att den utredning som finns verkligen analyserar om man inte kan hitta ett tillvägagångssätt som bättre speglar de verkliga förhållandena. Jag tycker att det är oacceptabelt att stora delar av riksdagen inte ska delta i detta fördelningsbeslut.

Sedan kan väl jag tycka att det finns större och viktigare anslag som det är olyckligt att riksdagen inte deltar i än anslaget till kungahuset. Jag anförde det som ett exempel och förväntade mig att möjligen också Per-Samuel Nisser skulle kunna ha några synpunkter på frågan.

Anf. 12 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag vill bygga vidare på det tidigare replikskiftet och säga att det här är en väldigt komplicerad process, inte minst med tanke på att varje parti lägger fram sina budgetförslag som en helhet. Också vi har funderat över om det krävs en reservation eller ett särskilt yttrande. Vi har nu redovisat våra synpunkter i ett särskilt yttrande. Man får tolka det så att vi ställer oss bakom det som vi inte har tagit upp i vårt särskilda yttrande, t.ex. anslaget till kungahuset.

Jag funderar lite grann över om Göran Magnusson hellre skulle vilja ha en modell där man lyfter fram varje partis förslag och sedan voterar om det. Det skulle ju bli en väldigt tung och tidsödande process, men det vore intressant att höra.

Jag undrar vad utredningen kommer fram till och om Göran Magnusson har någon idé. Vet han hur man gjorde innan man hade den nuvarande processen? Fungerade det bättre?

Anf. 13 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Ja, jag var med även under den föregående processens tid. Den väsentliga invändningen mot den processen var väl att det inte fanns något samlat ansvar i riksdagen för de totala utgifterna. Det är bakgrunden till helhetsbesluten. Det ansågs då att riksdagen vissa år hade kört sönder den budget som fanns genom att oansvarigt öka anslagen.

Prot.

1999/2000:37

1 december

Rikets styrelse

Detta är en mytbildning. De svårigheter som fanns att hålla tänkta budgetramar låg på helt andra plan än lättsinniga beslut i riksdagen om utgiftsökningar. Det förekom i mycket begränsad utsträckning.

Jag vill inte heller återgå till den gamla modellen, eftersom också den hade sina brister. Jag har för egen del inte någon färdig lösning på det här. Jag tycker mig bara vid olika tillfällen både tidigare i justitieutskottet och nu i konstitutionsutskottet ha sett problem med avgöranden där stora delar av riksdagen inte deltar i beslutet, trots att man faktiskt stöder stora delar av utgifterna, exempelvis inom utgiftsområde 1.

Jag övergår så, fru talman, till Helena Bargholtz fråga. Det finns i Folkpartiets särskilda yttrande vad gäller Regeringskansliets utgiftsexpansion en formulering av följande lydelse: "Den nuvarande regeringens politiserande ambitioner har enligt vår mening varit för stora." Skulle man kunna få några exempel på vad som egentligen menas med detta?

Anf. 14 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik:

Fru talman! Det framgår av ett antal tidningsartiklar om hur mängden politiskt sakkunniga i Regeringskansliet har ökat. Jag har nu inte några färska siffror, men man har jämfört med hur det har varit tidigare år och sett att antalet politiskt sakkunniga har ökat väldigt kraftigt.

Anf. 15 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Det är möjligt att det i dag finns fler politiskt sakkunniga än tidigare, men frågan är vilken eller vilka regeringar som man då jämför med. Jämför man med tidigare socialdemokratiska regeringar eller med de borgerliga regeringar som vi har haft? Det är väl också en intressant frågeställning.

Jag har även läst tidningsartiklar om att det fanns förfärligt många politiskt sakkunniga under de borgerliga regeringsåren. Jag vet inte riktigt om politiserande ambitioner uttrycks i antalet politiskt sakkunniga. För min del känns det något artfrämmande att kritisera regeringen för att den är politisk. Regeringen är faktiskt i grunden politisk, och jag tycker därför att den här formuleringen är lite poänglös.

Anf. 16 CARLINGE WISBERG (v):

Fru talman! Utöver det som vi hittills har debatterat i det här ärendet har vi inom detta utgiftsområde också att ta ställning till våra förutsättningar att arbeta och verka som ledamöter. Jag har väckt en motion om detta, som nu är uppe till behandling.

Fru talman! Det är min uppfattning som förtroendevald att det är av yttersta vikt att vi här så långt som möjligt ska leva under samma förhållanden som merparten av befolkningen. Detta innebär bl.a. att vi inte ska tillförsäkra oss förmåner som inte kommer alla till del. Jag finner att det skulle vara naturligt om den förmån som tas upp i motionen avskaffades, eftersom den inte kommer alla i samhället till del. Det gäller framför allt de grupper som drabbades mycket hårt av den höjning av högkostnads-skyddet som riksdagen beslutade om under våren.

Som motiv för avslaget tar utskottet avstamp i ett rättviseresonemang som jag tycker är haltande. Man gör också en jämförelse med de anställda i riksdagen.

Ute i samhället finns det vissa grupper som förhandlingsvägen fått den här typen av förmåner i sina avtal. Oftast är det förenat med att man inom ramen för löneförhandlingarna har avstått s.k. löneutrymme för att finansiera en sådan här sak. Jag tror inte att det har varit fallet när vi har fått vår förmån.

Det finns andra former för att underlätta finansieringen av en sådan här kostnad ute i arbetslivet. Man bildar inom företag och koncerner s.k. medicinfonder och finansierar genom en månatlig avgift kollektivt subventioner för medicinkostnader. Den här kostnaden blir då i regel x kronor i månaden. I det företag där jag själv en gång i tiden jobbade hade vi en kostnad om nästan 40 kr per månad för medicinfonden och fick genom den kostnadstäckning för våra utgifter.

Jag har inte heller någon förståelse för det resonemang som här förs om att det skulle finnas praktiska hinder mot en särbehandling av ledamöter och anställda. Det kan knappast vara någon praktisk svårighet att plocka bort den här typen av förmån för oss som förtroendevalda men behålla den för våra anställda.

Vidare sägs i texten att: "Utbetald ersättning för läkarbesök etc. är skattepliktig om vården har givits inom offentligt finansierad sjukvård. Utbetald ersättning för läkemedel är också skattepliktig", står det här. Och det är ju så sant som det är sagt. Men även om ersättningen är skattepliktig utgår det ändå en viss form av subvention, och den subventionen tycker jag att det är felaktigt att ha kvar för oss som förtroendevalda.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till motion K269.

Anf. 17 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Det här ska bli en mycket kort replik. Jag yrkar bara avslag på den nämnda motionen.

Anf. 18 ULF BJÖRKLUND (kd):

Fru talman! I en motion har Elver Jonsson och jag påtalat behovet av ett särskilt presstöd till tidningen Samefolket. Utskottet har inte gett oss sitt stöd, utan hänvisar till att de regler för presstöd som finns också gäller samernas tidning och att man först bör pröva den möjligheten innan någon särskild insats görs just för tidningen Samefolket. Det är en linje som Presstödsnämnden också pekar på.

För att erhålla presstöd enligt nuvarande förordning måste då nuvarande månadsutgivning för tidningen Samefolket vidgas till en endags-tidning med veckovis utgivning. En sådan förändring kräver ytterligare tillgång till ekonomiska resurser, särskilt i initieringsskedet innan eventuellt ordinarie presstöd beviljas.

Under lång tid har riksdagen uttalat sitt stöd för samerna som urbe-folkning och även påtagit sig ansvar för att den samiska kulturen ska kunna bevaras och utvecklas. Ett led i detta är bl.a. Sametingets inrät-tande. I och med Sametingets tillkomst har behovet av en bredare platt-form för den samiska samhällsdebatten också gjort sig gällande. En må-nadstidning med begränsat utrymme är inte tillräckligt för att ge den samiska befolkningen den samhällsservice den bör kunna få. Samtidigt som det samiska informationsbehovet vuxit snabbare än någonsin har inte motsvarande ökade resurser tillförts. Tvärtom har man tvingats redu-cera verksamheten. För närvarande finns ett hot om att även redaktionen

Prot.
1999/2000:37
1 december

Rikets styrelse

måste reduceras till hälften, dvs. till en enda person. Detta är ur demokratisk synvinkel inte godtagbart. Tidningen Samefolket är den enda samiska pressrösten i Sverige.

Ett särskilt samiskt stöd är väl motiverat. Det skulle kunna ske som ett introduktionsstöd för att senare ingå i den ordinarie förordningen, eller som i Norge, där man har ett särskilt samiskt presstöd. Från år 1997 gäller i Norge nya bestämmelser som i dag garanterar ca 8 miljoner kronor till den samiska pressen. Upplagekravet ligger på 750 exemplar, medan vi i Sverige kräver 2 000 exemplar i genomsnitt.

i någon form kan inte den samiska pressen fullödigt utföra sin viktiga samhällsuppgift att granska, kommentera och debattera.

Fru talman! Jag har här bara ytterligare velat påvisa behovet av insatser för att rädda och utveckla möjligheterna för tidningen Samefolket, men eftersom utskottet inte är berett att stödja någon särskild insats i nuläget kan tidningen naturligtvis pröva möjligheterna med nuvarande presstödsregler, kanske arbeta vidare med nya infallsvinklar och återkomma i ett senare skede i någon form.

Fru talman! Att här nu lägga något yrkande är inte speciellt fruktbart, så jag får återkomma i den här frågan på något annat sätt vid ett senare tillfälle.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

7 § Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket

*Anslagen till
Skatteförvaltningen
och Tullverket*

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU1
Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket (prop. 1999/2000:1 delvis).

Anf. 19 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Med anledning av skatteutskottets betänkande nr 1 om skatteförvaltningen och Tullverket kommer jag att ta upp ett par punkter som främst rör tullens verksamhet.

Den första punkten är tulltilläggen. Där utgår vi från att den översyn som för närvarande görs av reglerna om tulltillägg verkligen blir klar som beräknat nästa år. Moderata samlingspartiet har under en rad år motionerat om att ta bort de orimliga påföljder som tulltilläggen utgör, särskilt i de fall där bestraffningen inte står i rimlig proportion till de förseelser det rör sig om. Inlämningsfristen är kort, och reglerna är många gånger snåriga, inte minst för småföretagen. Den ökade betydelsen för utrikeshandeln gör det därför synnerligen angeläget att den utredning som ser över frågorna om tulltillägg kommer med en förbättring i det här avseendet.

Den andra punkten som vi vill ta upp gäller det förenklingsarbete som tullen redan i dag förtjänstfullt driver. Det innebär att man arbetar med att förenkla reglerna för tullfrågor både inom Sverige och inom EU. Att det är nödvändigt att förenkla tullreglerna visar bl.a. en undersökning som Industriförbundet och Tullverket gjort. I undersökningen uppskattar

man att de svenska företagen i dag betalar ungefär 2 ½ miljard kronor varje år för olika tullprocedurer. Det gäller då alltså de administrativa kostnaderna exklusive tull och indirekta skatter.

Tullen bör enligt vår mening därför göra en fullständig genomgång av tullordningen och anpassa tillämpningen mer företagstillvänt. Vi anser t.ex. att en möjlighet till periodiska tulldeklarationer ska genomföras. Det bör också gå att relativt långtgående delegera tullklareringen till företagen. Detta skapar möjligheter till mer företagsinterna lösningar för tullklarering. Över huvud taget anser vi att i avvaktan på att EU:s regler förenklas bör Sverige undvika en mer långtgående anpassning av de nationella tullreglerna än nödvändigt.

Den tredje punkten som jag vill ta upp här i dag gäller anslaget till tullen. Moderata samlingspartiet vill ge ett extra anslag om 50 miljoner kronor per år till tullen, men eftersom de ekonomiska ramarna redan har avgjorts tidigare här i kammaren redogör vi för våra synpunkter i ett särskilt yttrande till skatteutskottets betänkande. Bakgrunden till vårt särskilda yttrande är att tullens högt prioriterade uppgift att stoppa smugglingen, inte minst av narkotika, tobak och alkohol, ju utsätts för allt större utmaningar. Det är flera omständigheter nu som gör att detta arbete kommer att kräva mycket stora insatser, kanske ännu större insatser än tidigare. Inte minst kommer nya krav på tullen genom att Arlandas flygplats byggs ut och att Öresundsbron börjar användas. Tullens beslag och effektivitet ökar ju ständigt, men det finns ändå anledning att inom rimliga begränsningar göra allt som står i vår makt för att ytterligare försvåra för smugglarna.

Utvecklingen har gått så långt att hanteringen och försäljningen av smugglade cigaretter och sprit är så utbredd att även personer som vanligtvis inte skulle befatta sig med kriminella ligor gör det i detta sammanhang. Den stora faran ligger i att tröskeln till annan kriminell verksamhet lätt blir lägre om man redan varit ett led i t.ex. cigarettsmuggling.

Allt tyder på att den absoluta majoriteten av de cigaretter som tas i beslag kommer från den organiserade smugglingsverksamheten. Enligt uppgifter från en undersökning om cigarettsmuggling skulle man genom riktade insatser mot den tilltagande organiserade cigarettsmugglingen kunna eliminera stora delar av den. Vi tycker att det vore värt ett försök genom att ge ett extra anslag om 50 miljoner kronor. Visserligen är möjligheten för staten att minska den illegala handeln med bl.a. cigaretter genom priskonkurrens mycket goda, men det finns skäl att även bekämpa den illegala marknaden genom ökad kontroll. Den nuvarande sannolika kontrollnivån beräknas ligga kring 10 %, dvs. 10 % beslagtas.

En av kostnaderna vid ett beslag för den kriminelle grossisten är att hans nätverk för distribution skakas genom att riskerna för att bli upptäckt för personerna där ökar. Vi tror därför att en ökning av sannolikheten att bli upptäckt kommer att medföra att riskerna uppväger vinsterna för många av aktörerna.

Fakta är att de senaste åren har situationen vad gäller cigarettsmugglingen till Sverige förändrats dramatiskt. Skälen till den här utvecklingen är bl.a. de kraftiga prisskillnaderna mot omvärlden.

Ett paket cigaretter kostar i våra närområden, som Polen och Baltikum, knappt 5 kr mot nästan 35 kr i Sverige. En annan orsak är att den illegala marknaden nu börjar få ordning på sina nätverk för distribution,

Prot.

1999/2000:37

1 december

*Anslagen till
Skatteförvaltningen
och Tullverket*

marknadsföring och försäljning. En hel del personer i dessa nätverk finns ute på vanliga arbetsplatser och ute i vissa bostadsområden. I regel handlar det om människor som knäcker extra på den illegala marknaden.

De resurser tullen förfogar över för detta arbete är för närvarande i storleksordningen 30 miljoner kronor per år och 60 årsarbetskrafter. Genom att öka kontrollresurserna med 50 miljoner kronor förefaller det möjligt att fördubbla kontroll sannolikheten. Resurstillskottet kommer också att ge möjlighet att ingripa mot de större detaljisterna. Kostnaden utgör samtidigt endast en tiondel av det skattebortfall som den illegala konsumtionen genererar.

Mot bakgrund av dessa förhållanden vill Moderata samlingspartiet öka anslaget till Tullverket med 50 miljoner kronor för ökade kontrollinsatser riktade mot cigarettsmugglingen.

Fru talman! För att vinna tid yrkar jag bifall bara till vår reservation nr 1 under mom. 3, men jag står naturligtvis bakom Moderaternas övriga reservationer.

Anf. 20 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Betänkandet handlar om anslag till skatteförvaltningen och Tullverket. Men det handlar också om lite andra saker, bl.a. om gränssamarbetet, som också jag tänker uppehålla mig lite grann vid.

Först ska jag tala om anslagen till skatteförvaltningen och Tullverket. Båda dessa förvaltningar har jobbat med neddragningar, besparingar och ett ganska stort förändringsarbete de senaste åren. Det har naturligtvis påverkat verksamheten.

Det kan man också se om man läser Riksskatteverkets årsredovisning. Där beskriver man sin verksamhet. Kontrollverksamheten, t.ex. urvalsrevisionen, har tyvärr minskat medan den s.k. löpande ärendehantering har ökat. Till viss del anser man att det beror på minskade resurser. Det beror också på ett ökat arbete med införandet av det nya skattekontot.

Man har från Riksskatteverkets sida också gett ut en rapport som heter *Skattefel och skattefusk*. Där befäster man vad vi redan vet, nämligen hur viktigt det är med det preventiva arbetet. Den preventiva effekten av arbete med att skapa en rättvis skatt och att också kunna ha en kontrollverksamhet som ligger på en rimlig nivå är viktig.

Man har också slagit fast att både allmänhetens och företagens tilltro till myndigheten tyvärr inte är riktigt tillfredsställande i detta avseende. Jag tar upp dessa saker eftersom det är viktiga signaler till oss politiker.

Den här frågan var också föremål för diskussion här i kammaren för ett år sedan. Vi tog då upp skrivelsen från Riksdagens revisorer i dessa frågor. Man hade bl.a. pekat på besparingarnas inverkan just på kontrollverksamheten.

Riksskatteverkets egen bedömning av behovet av resurstillskott är att man från år 2001 behöver ett ytterligare tillskott av 250 miljoner kronor för att, som man säger, kunna upprätthålla en nivå som går att jämföra med 1997 års nivå. Jag och mitt parti tycker att det är en mycket rimlig begäran. Det finns också skrivningar i budgetpropositionen om detta som jag tolkar som positiva.

Tullens prioritering av narkotikakontrollen och arbetet med att motverka illegal införsel av tobak och alkohol fortsätter. Jag tycker att man gör det arbetet på ett bra och klokt sätt. Vänsterpartiet har en reservation

om effektivare bekämpning av smuggling. Vi anser att man bör kunna bilda en särskild samverkansgrupp som har till syfte att utveckla arbetsmetoder för att minska smuglingen och försäljningen av illegal tobak. Samverkansgruppen ska nationellt omfatta Tullverket och Rikspolisstyrelsen.

Jag har skrivit en motion angående gränssamarbetet mellan Sverige och Norge. Den motionen behandlas också i betänkandet. Jag har ganska många erfarenheter från mitt eget hemlän Värmland som gränsar till Norge. Vi har hittills haft en relativt hög arbetslöshet, och den norska arbetsmarknaden har varit en viktig alternativ arbetsmarknad. Man har då uppmärksammat att det har funnits en hel del krångel i samband med att ta arbete på andra sidan gränsen.

När det gäller skattedelen skiljer man på s.k. gränspendlare och gränsgångare. Gränsgångare är den som bor i en kommun som gränsar till riksgränsen och jobbar i en kommun på andra sidan riksgränsen, som också gränsar till samma riksgräns. Är du inte det är du alltså en gränspendlare. Bara detta gör att man i många avseenden har svårt att få den skattskyldige att förstå varför människor många gånger behandlas på olika sätt. Varför betalar t.ex. gränsgångaren skatt i Sverige plus en trygdeavgift i Norge medan gränspendlaren skattas i Norge?

Det är inte bara på skatteområdet det är olika regler. Det gäller också t.ex. sjukförsäkring. Du är mer trygg om du är norsk och jobbar i Sverige än i den motsatta situationen. Det finns också väldigt komplicerade tullregler. Om du t.ex. använder en svenskregistrerad bil och är gränspendlare finns många komplicerade begränsningsregler. De gör att det många gånger kan bli väldigt dyrt att som gränspendlare arbeta i t.ex. Norge, som det gäller i det här fallet. Är du däremot en gränsgångare gäller inte de reglerna under vissa förutsättningar.

Fru talman! Jag har gott och väl använt min talartid. Jag vill avsluta med att yrka bifall till reservation 6.

Anf. 21 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Kristdemokraternas budgetalternativ för utgiftsområde 3 tillför skatteförvaltningen 200 miljoner och Tullverket 80 miljoner mer än vad som föreslås i budgetpropositionen för år 2000.

Kristdemokraterna vill öka anslaget till skattemyndigheterna med 200 miljoner för en förstärkt skattekontroll och till tullen med 80 miljoner för en förstärkt gränskontroll.

Den förstärkta skattekontrollen ska inriktas på att upptäcka och beivra den ekonomiska brottsligheten, som i dag undandrar medborgarna 75–100 miljarder kronor per år. Det handlar om brott mot den lagstiftning som ska gälla lika för alla svenska medborgare.

Vi vill också se på tullens arbete och budget som: En gräns – en myndighet. Ansvar och uppgifter inom gränskontrollen måste vara föremål för en flexibilitet och fördelas pragmatiskt mellan tullen, kustbevakningen och polisen. Vi ser detta som en kärnpunkt för en effektivare gränskontroll.

Fru talman! Beträffande tulltilläggen vill kristdemokraterna hävda att de drabbar företagen på ett sådant sätt att det inte står i rimlig proportion till den förseelse det rör sig om. Tulldeklarationer upprättas ofta under tidspress, och felen görs nästan uteslutande utan uppsåt. Inlämningsfris-

Prot.
1999/2000:37
1 december

*Anslagen till
Skatteförvaltningen
och Tullverket*

ten på nio dagar är alldeles för kort, enligt vår uppfattning. Vi föreslår därför att denna sanktion avskaffas den 1 januari år 2000.

Fru talman! Tullens regelverk har genom EU-harmoniseringen blivit ännu mer komplext, och det är negativt för både företag och tullen.

Kristdemokraterna anser att tullprocedurerna bör förenklas så att småföretagen normalt kan klara sin tullhantering på egen hand. Sverige bör i avvaktan på en förenkling av EU:s regler undvika att gå längre i sin anpassning av svenska regler än vad EG-rätten kräver.

Kristdemokraterna anser att tullens målsättning om förenkling verkligen måste få ett genomslag. Tullen bör enligt vår mening göra en fullständig genomgång av tullordningen och anpassa tillämpningen mer företagsvänligt. Genom periodiska tulldeklARATIONER skulle kostnaderna kunna sänkas för både myndigheter och företag utan att uppbörden och kontrollen därmed skulle försämrast.

Fru talman! Utöver näringslivets behov av enkla och effektiva tullrutiner är den allra viktigaste uppgiften för tullen att upprätthålla en effektiv bekämpning av smugglingen.

Kampen mot den organiserade brottsligheten är av central betydelse för att inom EU förverkliga ett område av frihet, säkerhet och rättvisa.

Kristdemokraterna är positiva till Schengensamarbetet, men vi anser att en avveckling av de inre gränserna kräver en förstärkning av tullen för att hejda den illegala handeln med narkotika, alkohol och tobak. Smugglingen av narkotika, sprit och cigaretter har ökat mycket kraftigt under de senaste åren och leder till ökat missbruk bland allt yngre människor. Tullen måste få tillgång till en adekvat utrustning för att komma till rätta med smugglingen.

Fru talman! För tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation nr 5, men vi står naturligtvis bakom våra övriga reservationer.

Anf. 22 ROLF KENNERYD (c):

Fru talman! I det här betänkandet behandlas anslagen till skatteförvaltningen och Tullverket. Det är ur många aspekter mycket viktiga verksamheter.

Dels är det så att båda dessa verksamheter – i synnerhet skatteförvaltningens arbete – utgör grunden för att vi ska kunna finansiera den gemensamma, offentliga verksamheten, dvs. våra gemensamma nyttigheter och angelägenheter. Dels är det viktigt att alla medborgare som berörs av verksamheten behandlas på ett likartat sätt. Verksamheten ska bedrivas med höga krav på rättssäkerhet. Dels är det också så – och det gäller framför allt på tullens område – att verksamheten ska minimera möjligheterna för kriminell verksamhet att bedriva direkt hälsofarlig verksamhet, t.ex. smuggling av narkotika, av tobak och av alkohol.

Av detta följer att det är viktigt att dessa verksamheter har tillräckliga resurser för att bedriva sitt arbete, men det är också viktigt att arbetet bedrivs med höga krav på effektivitet och resursutnyttjande. Här ligger en konflikt mellan å ena sidan resurstilldelning och å andra sidan hur dessa resurser används på effektivast möjliga sätt. Var den optimala gränsen går är naturligtvis omöjligt att helt säkert ange. Klart är dock att det inte finns något automatiskt, självklart samband mellan högre resurstilldelning och effektivare verksamhet.

Jag delar utskottets samlade bedömning att effektivisering av skattekontroll och gränskontroll i första hand ska åstadkommas genom bättre styrning, rationaliseringar och organisationsförändringar, och inte genom ökade anslag.

Det är för övrigt ett synsätt som genomsyrar vår generella syn på offentlig administration och byråkrati. Vi har inför höstens budgetbehandling noterat att den statliga administrationens kostnader ökar mycket påtagligt och på ett för oss oroväckande sätt. Vi anser att den offentliga administrationen generellt sett bör hållas i strama tyglar för att på det sättet få pengar över till den offentliga, välfärdsskapande kärnverksamheten. Vi har därför i vårt budgetalternativ föreslagit en genomgripande och omfattande genomlysning av och prioritering inom den statliga administrationen och i avvaktan härpå ett moratorium som i förhållande till föregående år innebär oförändrade kostnader.

Det innebär minskade anslag för såväl skatteförvaltningen som tullen brutto och för skatteförvaltningen även netto. För tullen har vi emellertid föreslagit en verksamhetsförändring som innebär utökad narkotikakontroll med drygt 10 miljoner kronor.

Fru talman! Eftersom budgetalternativen redan har behandlats i ett övergripande sammanhang har vi i ett särskilt yttrande närmare redogjort för detta vårt budgetalternativ. Jag har därmed inget yrkande att framställa nu.

Anf. 23 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Sverige behöver rättvisa skatter. Det innebär att företag och individer ska betala rätt skatt i förhållande till gällande regler, varken mer eller mindre. Dessutom ska de betalas i rätt tid. Det är en tung uppgift som vilar på Riksskatteverket och de regionala skattemyndigheterna. Det är hur väl de utför sitt arbete i förhållande till sina givna resurser som avgör om det ur likabehandlingssynpunkt råder skatterättvisa i vårt land. Det finns tyvärr allvarliga uppgifter om att effektiviteten och rättvisan inte är vad man kan önska. Enligt Riksskatteverkets egen årsredovisning har den s.k. produktivitetsutvecklingen för hela beskattnings- och uppbördskedjan bromsats upp. Detta måste tas på största allvar.

De senaste årens besparingar inom statsförvaltningen har inte sällan motiverats av att ny teknik har utvecklat produktiviteten. Datoriseringen har sparat många sköna skattekrönor åt medborgarna. Frågan är dock om det inte har gått lite för långt inom skattemyndigheterna. I flera regioner och på många skattekontor har effekterna av ålagda besparingskrav sannolikt gått ut över kvaliteten i verksamheten. Den omfattande och snabba datoriseringen hos skattemyndigheterna var sannolikt inte så bra förberedd som man kunde ha önskat. Av RSV:s egen årsredovisning framgår dessutom att kontrollverksamheten har sjunkit stadigt sedan 1996.

Varje år går staten och kommunerna således till följd av bristande effektivitet hos skattemyndigheterna miste om stora skatteintäkter. Det s.k. skattefelet brukar ibland uppskattas till omkring 90 miljarder kronor. Det motsvarar 5 % av BNP eller 9 % av den totala skatteuppbörden. Det är mycket pengar.

Skattemyndigheten i Västerås redovisade nyligen sitt resultat av en satsning på skärpt kontroll av just företags periodiska betalningar under första halvåret 1999. Resultatet var nästan 160 miljoner i ökade skattein-

Prot.
1999/2000:37
1 december

*Anslagen till
Skatteförvaltningen
och Tullverket*

takter. Det går alltså att vidta åtgärder som gör att fler betalar rätt skatt i rätt tid.

Det handlar inte bara om att i princip få in rätt skatt enligt gällande lag, utan det handlar lika mycket om att hederliga medborgare ska skyddas mot att andra skor sig på hans eller hennes bekostnad och på det viset försvara en sund marknadsekonomi och rättvisa villkor för småföretagare samt att, som många har varit inne på, upprätthålla ursprungliga normer och ambitioner i vår välfärdspolitik. Vi anslog i vårt budgetförslag från Folkpartiet 100 miljoner kronor mer än regeringen till skatteförvaltningen, vilket också framgår av vårt särskilda yttrande – detta för att underlätta en ökad produktivitet i hela beskattningskedjan hos våra skattemyndigheter.

Fru talman! Jag går nu över till Tullverket. Sedan 1997 har stora förändringar skett inom Tullverket. Myndigheterna har antagit ett antal mål för sin verksamhet som visar på en ökad vilja till förändring av de tidigare ganska stela reglerna och som pekar mot en större förståelse för näringslivets krav på färre och enklare regler. Det är bra.

I Tullverkets verksamhetsidé anges att man ständigt ska förbättra tullrutinerna för att nå största möjliga samhällsnytta och kunna stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft. Tullverket vill i det nationella och internationella samarbetet vara känt för sitt nytänkande, sitt förenklingsarbete och sin arbetsmetodutveckling. Folkpartiet anser att detta självklart är en mycket bra målsättning.

Förutom effektiv handel är gränsskydd Tullverkets huvudsakliga och naturliga arbetsområde. Ett effektivt gränsskydd kan grovt uttryckt sägas innehålla två huvudområden: dels den allmänpreventiva delen, som omfattar bekämpning av ekonomisk brottslighet, smuggling och annan samhällsfarlig införsel av olika varor, dels en kontroll avseende iakttagande av införselregler och införselrestriktioner, så att konkurrenssituationen i landet inte snedvrids för de företag som verkar här.

Det är nödvändigt med ett effektivt gränsskydd. Vi från Folkpartiet vill dock understryka att det är av yttersta vikt att de kontroller som Tullverket utför genomförs på ett sådant sätt att det inte stör eller skadar det svenska näringslivet utan sker på ett sådant sätt att det underlättar handeln.

Vad det gäller tulltillägget har föregående talare på ett mycket föredömligt sätt talat om dess brister.

Jag skulle vilja rikta in mig på frågan om flygplatser, men jag ser att min talartid håller på att ta slut. För att vinna tid, fru talman, yrkar jag bara bifall till reservation nr 2, men jag står naturligtvis bakom Folkpartiet liberalernas samtliga reservationer i betänkandet.

Anf. 24 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Fru talman! Skatteutskottets betänkande nr 1 behandlar anslagen till skatteförvaltningen och Tullverket. I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag i propositionen till anslag och avstyrker samtliga motioner.

Det föreslås i propositionen en organisatorisk förändring för skatteförvaltningen genom att punktskatteverksamheten med verkan från den 1 juli nästa år flyttas över från Länsskattemyndigheten i Gävle och organi-

satoriskt inordnas i Riksskatteverket. Verksamheten ska även fortsättningsvis vara i huvudsak lokaliserad till Ludvika.

I övrigt är det fortsatta effektiviseringar, utveckling av IT-stöd och förenklingar av rutiner som föreslås för att förbättra kontroll och minska missbruk, med regler och tillämpningar som vinner respekt, som upplevs som inte alltför byråkratiska och som präglar inriktningen på verksamheterna.

Beträffande anslagen så finns det motioner som föreslår såväl ökade anslag som mindre pengar till skatteverksamheterna.

Utskottsmajoritetens uppfattning är att bekämpningen av smuggling, annan ekonomisk brottslighet och skattefusk är en prioriterad verksamhet för skatteförvaltningen och Tullverket, och att det är viktigt att myndigheterna har tillräckliga resurser för att bedriva verksamheten på ett kraftfullt sätt.

Inom såväl tullen som skatteförvaltningen pågår för närvarande ett förändringsarbete som ytterst syftar till en effektivare resursanvändning. Sannolikt har arbetet ännu inte nått full effekt. Av det skälet vill jag peka på majoritetens uppfattning att verksamheten bedöms kunna bedrivas effektivt inom den ekonomiska ram som regeringen föreslagit, men att det inte heller finns utrymme för att minska anslagen.

Jag vill dock inte förringa de farhågor om det långsiktiga resursbehovet för kontrollverksamheten som presenterades av Riksskatteverket inför utskottet. Av det skälet vill jag också understryka att regeringen i propositionen flaggar för att man ska återkomma i den ekonomiska vårpropositionen med en bedömning av det framtida resursbehovet.

Den redovisning som lämnas i propositionen visar att tullens verksamhet som helhet är effektiv. Det understryks också av den statistik som presenterades av generaltulldirektören inför utskottet. Den visar på ökande beslag och förbättrade resultat. Här kan man se att särskilt Tullverkets pågående strukturförändringar visar på konkreta resultat.

Det finns dock anledning att noga följa vilka effekter för tullens verksamhet som bl.a. den nya Öresundsförbindelsen och utbyggnaden av Arlanda flygplats kan komma att få. Enligt propositionen avser regeringen att även på denna punkt återkomma.

Sammanfattningsvis anser utskottsmajoriteten att effektivisering av skattekontroll och gränskontroll i avvaktan på regeringens fortsatta analyser i första hand ska åstadkommas genom bättre styrning, rationaliseringar och organisationsförändringar, och inte genom ökade anslag.

Beträffande tulltilläggsfrågan vill jag erinra om att denna har uppmärksammats av Tullagsutredningen. Utredningen anför att en översyn av tulltillägget bör samordnas med den pågående översynen av skattetilläggsreglerna. Det uppdraget beräknas vara klart redan under nästa år.

Utskottsmajoriteten anser att det är motiverat att avvakta det sistnämnda utredningsarbetet innan ställning tas till en genomgripande förändring av tulltilläggsreglerna.

Visst kan jag ha förståelse för de synpunkter som framförs i reservationerna 1 och 2. Samtidigt vill jag ändå poängtera att det måste finnas sanktionsregler när oegentligheter begås. Redan de regler om tulltillägg som vi har i dag ger möjligheter till befrielse helt eller delvis under vissa förutsättningar om felaktigheten framstår som ursäktlig.

Prot.

1999/2000:37

1 december

*Anslagen till
Skatteförvaltningen
och Tullverket*

Det kan inte vara rimligt att vi avskaffar tulltilläggen, såsom föreslås i reservationen, utan att vi försäkrat oss om nya och fungerande regler i händelse av missbruk av bestämmelserna. Av det skälet anser jag det vara riktigt med den samordning med översynen av reglerna som aviserats i betänkandet.

I reservation 3 tas synpunkter på tullens regelverk upp. Jag vill då påpeka att medlemskapet i EU innebär att Sverige förbundit sig att tillämpa den gemensamma tullkodexen och dess tillämpningsföreskrifter. Sverige förfogar inte nationellt över detta regelverk. Ändringar kan endast ske på gemenskapsnivå.

Sverige har i EU prioriterat förenklingar av reglerna. På svenskt initiativ har det inom EU uttalats att förenklingar av regelverket är en högt prioriterad uppgift. Uttalandet har följts upp av en resolution i inre marknadsrådet. Med stöd av dessa beslut pågår arbete med regelförenklingar både i kommissionen och nationellt.

I Sverige har Generaltullstyrelsen initierat ett samarbete med Kommerskollegium, Jordbruksverket och näringslivsorganisationerna för att åstadkomma enklare tullhantering för svenska företag i det s.k. Alfredprojektet.

I samband med att generaltulldirektören träffade utskottet lämnades också ett pressmeddelande som visar på att Tullverket och Sveriges industriförbund samverkar och är överens om det nödvändiga i att sänka företagens tullkostnader.

Det är inte utan att jag drar lite på munnen när jag vid läsning av reservationen kan se att partier som i andra sammanhang är väldigt positiva till medlemskap i EU i det här fallet argumenterar mot en anpassning av regler som Sverige förbundit sig att följa.

Majoritetens uppfattning är att den väg som Sverige slagit in på genom att inom EU verka för en förenkling av reglerna är den riktiga. Dessutom är redan sista meningen i reservationen tillgodosedd genom att en dokumenterad samverkan redan pågår med näringslivet. Ibland undrar man om man inte läser vad man skulle kunna kalla onödiga reservationer. Denna vill jag beteckna som en sådan.

När det gäller bekämpning av alkohol- och tobakssmuggling framgår av utskottsmajoritetens ställningstagande vid behandlingen av anslaget till Tullverket att den fäster mycket stor vikt vid att bekämpningen av smuggling prioriteras av tullen. Det finns beträffande illegal införsel av alkohol och tobak starka alkoholpolitiska, folkhälso- och statsfinansiella skäl att denna brottslighet bekämpas med kraft.

Jag delar inte uppfattningen i reservation 4 att de svenska alkohol- och tobaksskatterna ensamma kan förklara den illegala införseln av alkohol och tobak. Problem med skatteundandraganden på det här området är i stor utsträckning ett problem inom hela EU.

Mycket talar för att tullens kontrollverksamhet vid såväl yttre som inre gräns måste fungera väl och att effektiviteten har ökat efter EU-inträdet. Tullen redovisar fortsatt höga beslagsmängder av bl.a. alkohol och tobak.

När det gäller förslaget i reservation 6 om en samverkansgrupp hos tullen och Rikspolisstyrelsen vill jag peka på att det redan finns ett väl utvecklat samarbete mellan tull och polis. Som exempel kan nämnas de pågående diskussionerna på central nivå rörande metodutveckling för att bekämpa främst införseln av tobak.

Arbetet har resulterat i en nationell insats ledd av Tullverket. I operationen deltar förutom Rikspolisstyrelsen också bl.a. Riksskatteverket och Ekobrottsmyndigheten.

Det finns flera åtgärder på gång som jag av tidsskäl väljer att inte räkna upp. Men min slutsats är att arbete pågår med de frågor som tas upp i reservationerna 4, 5 och 6 för att åstadkomma effektivare bekämpning av smuggling.

Fru talman! I mitt anförande har jag nu redovisat utskottsmajoritetens uppfattning beträffande anslagsfrågorna för skatteförvaltningen och Tullverket. Dessutom har jag haft ambitionen att redovisa pågående arbeten och förutsättningar för bättre kontrollverksamhet och förebyggande verksamhet.

Med det, fru talman, yrkar jag bifall till hemställan i skatteutskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 25 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Per Erik Granström representerar utskottets majoritet och talar dels om regler när det gäller beskattningen, dels om resurser för att bekämpa den ekonomiska brottsligheten. Regelverket är ju i de allra flesta avseenden väl utvecklat och riktar sig naturligtvis i första hand mot den stora majoriteten av ärliga skattebetalare. Där kanske bristerna inte är så stora.

Men när det gäller den ekonomiska brottsligheten är vår uppfattning att regeringen och utskottets majoritet är väldigt svaga. Man talar om att man ska återkomma vid eventuellt behov av ökade resurser, samtidigt som det inte alls är länge sedan man skickade hem hundratals utredare, nämligen de som försöker upptäcka, hitta och plocka fram de människor som undandrar sig beskattning genom ekonomisk brottslighet.

Dessutom skulle man ju faktiskt nästan kunna kalla det här området lönsamt. Sätter man in pengar på sådana här kontroller visar det sig att man kan få både 10 och 15 gånger pengarna tillbaka. Varför gör inte regeringen detta för att ge ett stöd till de allra flesta skattebetalare? Det är tufft att se dem som slinker igenom nätet. Varför är man inte beredd att satsa lite mer pengar? Det är ju faktiskt pengar som man dessutom får tillbaka.

Anf. 26 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Fru talman! Jag tycker att det är en väsentlig fråga som Holger Gustafsson tar upp. Naturligtvis är det väldigt väsentligt att vi har regler på skatteområdet som också efterlevs. Jag gör samma definition som Holger Gustafsson gjorde i sitt anförande beträffande storleken på skatteundraget. Skälet till att vi ändå inte föreslår mer pengar är att vi har ansett

Prot.
1999/2000:37
1 december

*Anslagen till
Skatteförvaltningen
och Tullverket*

att den avvägning som regeringen gjort i budgetpropositionen är rimlig samt att vi ytterligare vill genomlysade det som pågår inom skatteförvaltningen vad det gäller förändringar av arbetsrutinerna.

Jag vill också påminna om att det har skett en hel del på skatteområdet, t.ex. vad det gäller skattekonton och förenklade självdeklarationer, som också ska bidra till att underlätta byråkratin. Riksdagen har även tidigare beslutat om att inrätta en ekobrottsmyndighet, som också ska ha vassa tänder vad det gäller kompetens, kunnande och förmåga att hantera ekobrottsfrågor. Med det tycker jag nog att den avvägning som vi har gjort är den riktiga.

Anf. 27 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Jag är naturligtvis inte helt nöjd med svaret, även om jag tycker att det är ett svar i rätt riktning. Jag vill bara uttrycka att vi har en viss otålighet på det här området. Vi vill gärna se att regeringen och utskottets majoritet följer upp detta i nästa budgetproposition, som kommer i vår, så att vi kan få se ökade resurser som följer upp detta.

Anf. 28 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Fru talman! Jag hade inte förväntat mig att Holger Gustafsson skulle vara överens med mig, eftersom vi har olika nivåer på anslaget. Detta är vi naturligtvis inte här beredda att förändra. Men jag ska ändå invagga Holger Gustafsson i den tryggheten att detta är en fråga som står högt på dagordningen också för den socialdemokratiska gruppen här i riksdagen.

Anf. 29 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Per Erik Granström om han inte delar min uppfattning att ett extra anslag på 50 miljoner kronor till tullen skulle kunna få dramatiska effekter på beslagsprocenten när det gäller cigarettsmugglingen. Detta har ändå utretts relativt väl i en utredning, och jag skulle vilja höra Per Erik Granströms syn på det.

Anf. 30 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Fru talman! Det jag poängterade i mitt anförande var att tullen vid sitt besök i utskottet redovisade hur man genomgående arbetar för att åstadkomma förbättringar. Jag vill också i det här sammanhanget säga att det förekommer arbeten både nationellt inom det svenska tullverket och också i form av samarbete gentemot andra nationer. De redovisningar vi har fått säger att efter EU-inträdet har våra gränskontroller blivit bättre.

Jag vill inte förneka att om man kan sätta in mer pengar skulle det naturligtvis kunna innebära en ännu effektivare verksamhet. Men vi i utskottsmajoriteten har bedömt att den nivå som nu föreslås är den rimliga utifrån nuvarande förutsättningar. Vi ställer också därmed vissa krav på Tullverket att fortsätta sin effektiviseringsverksamhet.

Men jag vill ändå fästa uppmärksamhet på det jag sade beträffande vad som händer med Öresundsbron och ombyggnaden av Arlanda.

Anf. 31 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Jag delar Per Erik Granströms uppfattning att tullen arbetar väldigt effektivt och att man säkert gör väldigt mycket för att förbättra insatserna över huvud taget när det gäller smugglingen. Däremot är jag inte riktigt nöjd med Per Erik Granströms svar. Han svarar inte riktigt på min fråga. Det finns ju ingenting som inte kan bli bättre, och nu finns det faktiskt en utredning som pekar på att om man riktar insatserna väldigt starkt mot cigarettsmugglingen så finns det möjligheter att i stor utsträckning stoppa denna.

Anledningen till att jag fäster väldigt stor vikt vid den här utredningen är att det i denna visar sig att de människor som befattar sig med smuggelcigaretter är sådana som i andra sammanhang aldrig skulle drömma om att befatta sig med kriminellt smuggelgods. Det är detta som jag tycker är så allvarligt, och det är därför jag tycker att det är viktigt att göra detta försök. Våra beräkningar visar också att inkomsterna säkert skulle tiofaldigas utifrån de här 50 miljoner kronorna. Detta är alltså egentligen ingen utgiftsökning, utan det skulle mer än väl motsvaras av en mycket större intäktsökning.

Anf. 32 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Fru talman! Jag är naturligtvis väl bekant med att man uttrycker sig på det sättet i utredningen och dess betänkande. Jag blundar inte heller för att det kan finnas fog för det påståendet. Men vad jag här poängterar är att vi i utskottsmajoriteten har gjort bedömningen, tillsammans med regeringen i dess proposition, att den nuvarande anslagsnivån är rimlig utifrån de förutsättningar vi har. Det innebär också att vi sätter fortsatta krav på Tullverket att utveckla sina verksamheter – såväl i det nationella perspektivet, vad det gäller förenklingar av vissa rutiner för att kunna sätta in åtgärder på andra och nödvändigare insatser, som i ett internationellt perspektiv för att kunna följa de smuggelkedjor som vi har. Det redovisades också att man sitter i väldigt många arbetsgrupper för att utveckla de frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

8 § Införsel av beskattade varor

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU3
Införsel av beskattade varor (prop. 1998/99:127).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

Prot.

1999/2000:37

1 december

*Anslagen till
Skatteförvaltningen
och Tullverket*

9 § Slopade stoppregler

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU5
Slopade stoppregler (prop. 1999/2000:15).

Anf. 33 CARL ERIK HEDLUND (m):

Fru talman! Nu ska vi behandla ett betänkande som lakoniskt är rubricerat *Slopade stoppregler*. Alla vet då att det inte är fråga om några trafikregler, utan det vi ska diskutera är ett regelverk som i mer än 30 års tid klart har diskriminerat en speciell och viktig medborgargrupp.

Likhet inför lagen gäller nämligen inte för delägare i fåmansföretag. Fåmansföretagarna har alltsedan 1976 i skatterättsligt hänseende behandlats som suspekta individer, för vilka man måste ha särskilda lagar. Det finns således en skattelagarnas apartheid.

Vi moderater har under flera år motionerat för att dessa stoppregler skulle avskaffas, och när nu regeringen äntligen lagt fram ett förslag baserat på Stoppregelutredningens förslag borde vi väl vara nöjda. Och visst är det bra att vi har kommit så här långt.

Fåmansbolagsreglerna har kraftigt bidragit till det dåliga företagsklimatet i Sverige. Vi har påpekat detta flerfaldiga gånger, både här i kammaren och i den allmänna debatten.

Alltid har vi då av majoriteten fått höra att Sverige dels inte alls har något dåligt företagsklimat, dels att stoppreglerna inte alls är så betydelsefulla för företagsklimatet som vi hävdar.

Fru talman! Jag måste därför medge att det är med en viss tillfredsställelse som jag noterar vad regeringen skriver i propositionen: "Det huvudsakliga syftet med regeringens förslag i propositionen är att förbättra företagsklimatet – –."

Så var det med den saken. "Sent skall syndaren vakna" eller "Bättre sent än aldrig". Två talesätt som passar in.

Företagare i Sverige är inte precis bortskämda med konkreta och handfasta förslag från den socialdemokratiska regeringen. Det brukar stanna vid välvilliga tillrop och klappar på axeln.

Men, fru talman, tyvärr har varken regeringen eller skatteutskottets majoritet orkat fullfölja avskaffandet av detta diskriminerande regelverk helt och hållet. Fåmansbolagen och deras ägare kommer även fortsättningsvis att behandlas sämre än andra företag, vilket jag ska belysa.

Innan jag går in på det skulle jag vilja läsa upp två citat ur Stoppregelutredningen. Det första är: "En viss ägarstruktur utgör rimligen ingen grund för skattemässig diskriminering." Det andra citatet är: "Vår principiella inställning är att regler av sådan utpräglad stoppkaraktär är olämpliga och minskar respekten och förståelsen för skattesystemet."

Det är glädjande klart uttryckt. Tyvärr har det inte påverkat utskottsmajoriteten.

Fru talman! Det finns anvisningar i kommunalskattelagarna som anger hur företagsledarna i fåmansbolag och deras familjemedlemmar ska inkomstbeskattas för ersättning från bolaget. Make/maka beskattas för marknadsmässig ersättning. De är inte något att säga om det. Men för den del som bedöms ligga över en marknadsersättning för makan skattar företagsledaren.

För barn under 16 år som arbetar i bolaget, kanske på ferierna, beskattas den av makarna som har den högsta inkomsten från företaget. Detta gäller även ersättning till barn över 16 år för den del av ersättningen som överstiger marknadsmässigt vederlag.

Bakgrunden till de här bestämmelserna är naturligtvis att söka i den progressiva inkomstskatten, med den nygamla värnskatten, samt att endast lön upp till 7 ½ basbelopp ger rätt till socialförsäkringsförmåner.

Det är helt diskriminerande och ett hån mot jämställdhetssträvandena att betrakta maka som ett bihang till företagsledaren eller, som det heter, "medhjälpare".

Den statliga utredningen Redovisningskommittén ansåg också 1996 att det inte fanns några bärande skäl för att särbehandla makar i ett fåmansföretag. Stoppregelutredningen kom till samma slutsats. Vi moderater anser också att denna bestämmelse ska slopas omgående.

Regeln om hur företagsledares barn under 16 år ska beskattas bör också slopas. Det finns ingen anledning att straffbeskatta ungdomars feriearbeten i familjeföretaget och därmed sätta i gång ett byte av arbeten mellan olika familjeföretag för att undvika straffskatten.

Regeringen har "funnit att förbudet bör kvarstå med hänvisning till att risken för missbruk anses väga tyngre än den orättvisa som består i att företagsledares barn diskrimineras i förhållande till andra barn."

Detta är en häpnadsväckande skrivning. Vi ska alltså fortsätta att ha diskriminering av vissa medborgare. Fullt medvetet! Allt positivt tal om småföretagarna och den tillit man säger sig ha till dem är nu inte värt särskilt mycket. Dessutom är det i högsta grad anmärkningsvärt att regeringen medvetet diskriminerar ungdomar, som i många fall skulle kunna vara ryggraden i morgondagens näringsliv. Vilken inställning får dessa ungdomar till samhället och till Sverige som företagareland? Bestämmelsen bör därför omgående slopas.

Fru talman! I aktiebolagslagen finns en bestämmelse om förbud för bolaget att lämna penninglån till aktieägare, styrelseledamöter och verkställande direktör i såväl moder- som dotterbolag. Överträdelse av bestämmelsen är straffbar, och högsta straffet är ett års fängelse. Det finns inga särregler för fåmansbolag. Alla bolag behandlas lika. Bestämmelsen är väl känd bland företagen.

Men skatterettsligt blir dessa lån sanktionerade och ska tas upp som intäkt av kapital. Det förbjudna och straffbara i civilrätten omvandlas till en skattebas. Det påminner om när brottslingar tvättar svarta pengar vita. Men vare sig regeringen eller den följsamma majoriteten i utskottet tar till sig detta.

Fru talman! Låt oss granska förslaget om att skattebefria förmånen av utbildning och liknande åtgärder i samband med omstruktureringar. Den bestämmelsen har tillkommit för att underlätta för personer att hitta nya jobb vid uppsägningar. Här avslöjas åter majoritetens egentliga inställning till småföretagen. Man kan skriva vackra ord i regeringsförklaringar och göra tjusiga appeller, men i handlingen uppenbaras sanningen.

Det här är sanningen: Om man är anställd i ett fåmansföretag och dessutom äger en aktie i bolaget, kommer man att få skatta för den utbildning som arbetsgivaren bekostar i samband med en uppsägning. Alla andra anställda i företaget slipper beskattning för den här förmånen.

Prot.
1999/2000:37
1 december

Slopade stoppregler

Vad kan man kalla det, fru talman? Det är en diskriminering. Och det rimmar mycket dåligt, som jag sade tidigare, med de stolta deklarationer som lämnas av regeringen i olika sammanhang.

Vi anser att den här bestämmelsen också ska slopas.

Fru talman! Utdelningen på aktier i ett fåmansföretag beskattas för aktiva delägare eller närstående till dessa i inkomstslaget tjänst till den del utdelningen överstiger vad som anses utgöra "normal utdelning". För realisationsvinster som överstiger s.k. normal utdelning ska en viss del, 50 %, av reavinsten beskattas som tjänst och resten som kapital.

Riksdagen har beslutat att fr.o.m. 1998 års taxering införa en begränsad skattefrihet för utdelning från den här typen av bolag och även för reavinster. De reglerna är mycket komplicerade. Mycket få klarar uträkningarna själva. Nu finns det tack och lov dataprogram som klarar det hela, men så svåra får inte lagar vara. Sådana lagar ska vi inte stifta i riksdagen. Det måste vara så att medborgare med normal fattningsförmåga ska kunna tolka och använda lagarna.

Man kan fråga, fru talman, varför det är så krångliga och invecklade bestämmelser för just fåmansföretag, som inte har några stabsavdelningar med jurister och ekonomer, utan där ägarna oftast sköter företaget helt själva och kanske inte har råd att anlita revisorer och advokater för att göra de här uträkningarna. Inte kan det i alla fall vara för att stimulera till företagande. Inga vackra ord om småföretagarnas betydelse kan dölja verkligheten; fåmansföretagarna motarbetas i Sverige.

Ska man, fru talman, kunna tjäna pengar på att driva företag i Sverige? Eller ska vi fortsätta att betrakta lönearbete som norm även för entreprenörskap och risktagande, dvs. företagande?

Självfallet gäller för en företagare att han vill ha möjlighet att kunna få en bra avkastning på risktagandet. Genom att selektivt beskatta fåmansföretagaren minskas han kalkylerade vinstmöjlighet och risken höjs i motsvarande mån. Det är därför inte alls konstigt att Sverige har så få familjeägda företag. Det är inte heller underligt att de mindre företagen i Sverige inte växer. När, fru talman, ska majoriteten inse detta?

Huvudregeln vid beskattning av utdelning till aktiv ägare i ett fåmansbolag bör vara att all utdelning från bolaget anses som kapitalinkomst om ägaren tagit ut en lön som minst motsvarar den som en anställd kollega i samma yrke har. Stoppregelutredningen fick uttryckligen inte behandla 3:12-reglerna, och detta har enligt utredningen minskat utrymmet för mer radikala förenklingar av fåmansföretagens situation. Regeringen säger sig ha för avsikt att tillsätta en utredning i denna fråga, men som alltid när det gäller att åstadkomma positiva förändringar för medborgarna – speciellt företagarna – tar det tid att komma i gång. Vi anser att regeringen ska ges i uppdrag att snarast återkomma med ett förslag som undanröjer även denna diskriminering av fåmansföretagen.

Fru talman! Vi moderater är undertecknare av fyra reservationer, och för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 2.

Anf. 34 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! År 1976 infördes stoppregler som var till för att motverka att ägaren till fåmansbolag utnyttjade företaget för att komma undan vissa skatteregler i samhället. Det fanns en utredning som visade att det fanns ett stort missbruk när det gäller transaktioner mellan ägare och

bolag, dvs. man höll inte rågången fri mellan den privata ekonomin och företagets ekonomi. Det innebär att man gjorde avdrag för saker som icke var avdragsgilla, t.ex. personliga levnadskostnader. De bekostades av företaget.

Stoppreglerna innebär, precis som Carl Erik Hedlund säger, att om den typen av transaktioner görs beskattas de i princip dubbelt. Dels blir företaget vägrat avdrag, dels beskattas delägarna. Dock påförs inga sociala avgifter på beloppen. Men det är riktigt att det blir en hård beskattning. Den hårda beskattningen är till för att den typen av transaktioner inte ska förekomma.

Inom Vänsterpartiet tycker vi att det är oerhört viktigt att man skiljer på den privata ekonomin och på näringsverksamheten. Vi tycker att det ska finnas en klar gräns mellan näringsverksamhet och privat ekonomi. När jag lyssnar på Carl Erik Hedlund får jag snarare uppfattningen att det inte är så viktigt.

Erfarenheten från 1976 visar att det fanns ett utbrett missbruk. Sedan har det funnits en debatt sedan mitten av 80-talet om stoppreglerna och deras eventuella slopande. En utredning har jobbat med frågorna, och Finansdepartementet har jobbat med frågorna. Förslag har lagts fram. Vi står nu i dag, efter det att skatteutskottet har behandlat förslagen, inför en situation där de flesta stoppreglerna faktiskt kommer att slopas. Detta innebär att den typen av transaktioner kommer att beskattas på konventionellt sätt. Frågan är vad som kommer att ske.

Det finns två remissinstanser som har gått emot förslagen om slopande av alla dessa stoppregler. Riksskatteverket hävdar att det kommer att bli mer arbete att avgöra vad som är marknadsmässigt. Det ska vara en konventionell beskattning, dvs. förmånsbeskattning, och sociala avgifter ska tas ut. Men man ska fastställa värdet, och det ska ske marknadsmässigt. Riksskatteverket menar att det kommer att bli svårt.

Det intressanta är att en annan instans är lika avfärdande som Riksskatteverket. Vilken instans är det? Jo, det är den instans som organiserar de flesta människorna på den privata sidan som arbetar med frågorna, nämligen Civilekonomerna. De anser att detta är alldeles för jobbigt. Det är bättre att hålla rågången fri, dvs. mellan privat verksamhet och näringsverksamhet.

När jag läste Civilekonomernas remissvar blev jag lite konfunderad. Det är inte tankar som har hörts i debatten. De som jobbar som revisorer osv. ser med viss bävan på en förändring i detta läge. Dock anser jag att det är helt riktigt att i dag i enlighet med förslaget fatta beslut om att slopa stoppreglerna. Varför? Detta blir ett stort test på vad argumenten från näringslivets sida är värda och hur mycket de är beredda att ställa upp.

Vi får ett fullskaleförsök. Näringslivets argumentation har varit ärlig. Det är därför vi i Vänsterpartiet har reserverat oss. Vi anser att det är oerhört viktigt att detta utvärderas noggrant.

Om vi ser en flora av konstruktioner för att kringgå reglerna, och dessa problem uppstår, är det oerhört viktigt att ha en beredskap. Då befärar jag att det kan bli aktuellt att återinföra stoppreglerna. Nu får vi en oerhört stor möjlighet att se vad alla dessa argument och krav är värda, dvs. i vilken utsträckning man tar sitt ansvar.

Prot.
1999/2000:37
1 december

Slopade stoppregler

Varken Carl Erik Hedlund eller jag vill väl att det ska bli en mängd införsäljningar till överpris eller införsäljning av onyttig egendom i företagen, t.ex. segelbåtar. Visst, detta ska förmånsbeskattas och det ska vara sociala avgifter. Men det är inte särskilt vettigt att den typen av transaktioner ska förekomma.

Jag antar att Moderaterna och de andra borgerliga partierna som har reserverat sig vill ha ytterligare slopade stoppregler. Inom parentes sagt finns det en utredning som ser över frågor om inkomstfördelning inom familjen och enskilda firmor. Det vore bra att ha samma regler för enskilda firmor som för handelsbolag och aktiebolag. Det skulle vara att föregå den utredningen om de reservationerna bifalls i dag.

Men Moderaterna har egentligen inte någon annan uppfattning. Jag hoppas och tror att Moderaterna anser att den privata ekonomin är privat och att näringsverksamhet är näringsverksamhet. Ja, de som vidtar åtgärder som vi egentligen inte vill ska förekomma diskrimineras. Men med dessa förslag ska de beskattas på ett konventionellt sätt – och det blir ett bra test.

Sedan till frågan om inkomstfördelningen inom familjen. Vi vet att år 1976 infördes reglerna att inkomster som barn under 16 år arbetar in under t.ex. sommaren ska beskattas hos den som har högsta inkomsten.

Jag började jobba i min pappas småföretag när jag var tolv tretton år. Jag började med att vikariera på lagret. Jag använde en cykelkärra för att cykla i väg med alla färgburkar till bussen eller stationen. Jag tjänade pengar under sommaren, och på den tiden var det helt okej. Men jag vet också – jag levde i den miljön – att det fanns ungdomar som hade lön trots att de inte jobbade ett dugg. De låg på badstranden i stället. Den utredning som arbetade under 1976 märkte att när det inte finns något regelsystem ökar missbruket dramatiskt. Det var därför man var tvungen att ta till reglerna.

Men även missbruk av ett litet antal saboterar för dem som är ärliga och som faktiskt har goda uppsåt. Detta är ett problem. Det är just därför som jag menar att det är oerhört viktigt att nu ha en beredskap och faktiskt utvärdera de förändringar som sker.

Det är inte första gången vi ser att enskilda företag eller företagare faktiskt saboterar för hela verksamheten. Då måste lagstiftarna slå till med s.k. stoppregler. Vi har ju haft omstruktureringsregler då vi sett att man gjort allt för att kringgå regelsystemet och har fått ta till väldigt svåra regler.

Apropå svåra regler och att vi diskriminerar småföretag: Ja, den största diskrimineringen av småföretag är väl de regelsystem som har införts för att få en absolut likformighet mellan enskild firma, handelsbolag och aktiebolag. Jag menar att man, om man väljer enskild firma eller handelsbolag, kanske får acceptera att beskattningsreglerna inte är exakt desamma som för aktiebolag. Det är kanske ett något annorlunda regelsystem. Men i ambitionen att ha exakt samma regler har vi i dag ett regelsystem som är fullkomligt groteskt, framför allt för handelsbolagen. Vi har inte hört de borgerliga säga något om det. Tvärtom har detta faktiskt införts på förslag från de borgerliga. Det är alltså här som de svåra reglerna finns.

När det gäller fördelningen mellan beskattningen av kapital och tjänst respektive näringsverksamhet och när det gäller utdelningen är det väl-

digst svåra regler. Det är en av anledningarna till att vi sade nej till att fördela så. Normal utdelning ska beskattas när det gäller kapital.

Likadant är det i fråga om fördelningen mellan makar. Inledningsvis var det problem i det sammanhanget också beträffande enskild firma. När man skulle dela på inkomsten skulle antalet timmar hos maken eller maken, dvs. hos delägaren, räknas. Man skulle göra klart att makarna hade jobbat mer än 800 timmar. Därefter skulle en fördelning göras av inkomsterna. Det där är i dag löst. I dag sitter man inte och räknar timmar. Det tittar man inte på, utan man har en ganska praktisk syn på de frågorna hos skattemyndigheterna. Det här har inte visat sig vara ett problem.

När det däremot gäller exempelvis lönen är det väl riktigt att den ska vara marknadsmässig. Om lönen inte är det ska den beskattas hos den andre. Det här är också en sak som utredningen tittar närmare på. Jag tycker att det är viktigt att ta upp aktiebolagens och handelsbolagens regler vid den tidpunkt då de enskilda firmorna diskuteras. Den diskussionen får vi nog återkomma till.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 35 CARL ERIK HEDLUND (m) replik:

Fru talman! Med anledning av Per Rosengrens anförande skulle jag vilja göra några påpekanden. Anledningen till att vi talar om diskriminering av fåmansbolagen och deras ägare är att det redan finns ett lagsystem, civilrättsliga förbud, för flertalet av de s.k. stoppreglerna. Det gäller för alla medborgare som bedriver företagsverksamhet i landet. Det är bara det att tidigare riksdagar har plockat ut en grupp och sagt: Den här gruppen måste vi följa extra noga därför att där finns möjligen risken – som Per Rosengren säger – att de missbrukar det hela. Därför plockar vi ut dem och sätter upp ett extra regelverk för dem.

Vad diskussionen handlar om är just detta. Varför ska man alltså inte ha generella regler för alla medborgare? Varför ska man plocka ut en grupp – dessutom en grupp som man i andra sammanhang säger sig verkligen vilja måna om för att det ska bli någonting? Detta är poängen. Det finns alltså redan ett lagsystem.

Som civilekonom kan jag inte låta bli att kommentera Civilekonomernas remissvar. Också jag har läst det och precis som Per Rosengren hajar också jag till. Men sedan tänkte jag ett tag till och ställde mig frågan: Vad är bakgrunden till att de skriver så här? Per Rosengren har inte kommenterat det. Revisorerna, experterna osv. undrar naturligtvis: Om det blir mindre krångel och enklare här, vad har vi då för jobb? De talar alltså i stor utsträckning i eget intresse. Jag har kommit fram till att det måste vara huvudförklaringen till det hela.

Anf. 36 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Jag tar det sistnämnda först. Civilekonomerna tjänar betydligt mer pengar på räntefördelningsregler o.d. som faktiskt den borgerliga regeringen var med och införde. De borgerliga partierna var med på hela den beskattningen.

Krånglet när det gäller handelsbolagens regler osv. tjänar Civilekonomerna oerhört mycket mer pengar på än när det gäller gränsdragningen mellan vad som är näringsverksamhet och privat verksamhet.

Prot.

1999/2000:37

1 december

Slopade stoppregler

År 1976, när man införde detta, hade man alltså konstaterat ett missbruk, dvs. att en mängd privata kostnader bokfördes i bolagen. Detta ville man sätta stopp för. Min fråga till Carl Erik Hedlund blir därför: Anser moderaterna att privata kostnader ska bokföras och bekostas av företaget? Ska man alltså i företaget kunna köpa in en rörelsefrämmande produkt – segelbåt, häst osv. – och sedan förmånsbeskattas trots att företaget över huvud taget inte sysslar med sådan verksamhet? Vi i Vänsterpartiet anser att det inte ska förekomma.

Om det däremot är naturligt för företaget att ha det och ägaren använder sig av det blir det en generell förmånsbeskattning. Så ska det fungera. Man ska dock inte, anser vi, plocka in rörelsefrämmande inventarier o.d. bara för att sedan kringgå en skatt eller få ett billigare nyttjande i det privata livet. Det skulle vara intressant att höra vilken grunduppfattning moderaterna har i det sammanhanget.

Anf. 37 CARL ERIK HEDLUND (m) replik:

Fru talman! När det gäller den yrkes- och utbildningsgrupp som jag tillhör, Civilekonomerna, säger Per Rosengren att de tjänar mycket mer på de här handelsbolagsbestämmelserna. Ja, det vet jag inte, men det är klart att det är väldigt många fler företag, fåmansbolag etc., som måste ha rådgivning för att över huvud taget kunna dra fördel av de mycket komplicerade regler som vi har bestämt om här i riksdagen.

Min poäng var helt enkelt att Civilekonomerna i sitt remissvar naturligtvis också har ett egenintresse. Konstigare än så var det inte.

Per Rosengren frågade vad jag och vi moderater tycker om att man köper in saker och ting som är rörelsefrämmande – segelbåtar och annat som Per Rosengren exemplifierade med. Min personliga uppfattning är att ett företag ska köpa endast grejer som behövs för företaget. Men om det i ett stort eller ett litet företag – ett företag som ägs av många delägare eller företag som har få delägare – köps en fjällstuga, eller vad det kan vara fråga om, som inte direkt kan sägas höras ihop med verksamheten, ska det vara samma regler som gäller för både det stora och det lilla företaget. Det är det som Stoppregelutredningen bl.a. i sina diskussioner kommit fram till. Vi har alltså plockat ut en grupp som diskrimineras extra. Det ska vara samma påföljder och samma skatteregler för både det lilla och det stora företaget.

Anf. 38 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Jag är också civilekonom. Däremot är jag kanske inte helt inne på att särintresset alltid tar överhand, inte ens för Civilekonomerna. Jag tror nog att de inser problematiken och hur det var innan de här reglerna kom till men det blir kanske ett visst tryck på att genomföra vissa transaktioner.

Om ett stort företag köper en fjällstuga eller en segelbåt som anställda mot förmånsbeskattning får använda är det väl trots allt en viss skillnad jämfört med om ett fåmansbolag med en eller två ägare köper in något som sedan generellt används privat.

Vi har sett exempel på missbruk även i stora företag, där ledningen har gjort transaktioner som inte alls ligger i företagets intresse. Men det intressanta i sammanhanget är att införsäljning till överpriser var just det som ökade ganska ordentligt. Man sålde en massa saker som dels inte be-

hövdes, dels såldes till överpris till företaget, och fick in pengar på det sättet.

Just den här typen av verksamhet ska inte förekomma, det är vår bestämda uppfattning. Om det är på det sättet att detta nu ökar, vilket faktiskt befaras av både Riksskatteverket och Civilekonomerna, måste det finnas en beredskap för att verkligen ta hand om detta. Då kan jag befara att vi kommer att få en ny diskussion om stoppreglerna. Som jag sade i mitt huvudanförande blir det en väldigt stor koll på vad deras argumentation är värd.

Anf. 39 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Det är, som tidigare talare har sagt, glädjande att stoppreglerna förändras steg för steg. Det gläder vi oss åt. De har funnits alltför länge, och det behöver röjas upp i den här djungeln.

Jag kommer att upprepa det som tidigare sagts här därför att jag tror att det kanske kan vara av viss nytta att göra det – att majoriteten i utskottet lyssnar på det. Om det droppar tillräckligt många gånger lär man sig så småningom att ta hänsyn till det, utvecklar sina tankar och inser problematiken med vad som behöver förändras.

Fru talman! Kristdemokraterna anser att personer som äger och samtidigt är verksamma i fåmansägda företag diskrimineras av skattebestämmelserna. Detta gäller faktiskt inte minst lönen till företagarens make eller maka och barn under 16 år.

Eftersom vi har allmänna regler, som vi diskuterat här, som stöd för att ingripa om en inkomstfördelning klart avviker från vad som är marknadsmässigt, finns det egentligen inga skäl att ha kvar regeln om att lönen ska vara just marknadsmässig.

Detsamma gäller regeln om beskattning av lön till företagsledarens egna barn. Denna regel innebär att barnen ofta beskattas som sagt med över 55 %, och det är helt orimligt. Regeln innebär att företagsledarens barn diskrimineras i förhållande till andra barn. Det är inte rimligt att det ska drabba alla, för det är missbrukare som ska jagas, inte allmänheten. Riksdagen bör ta ställning till ett slopande av de särskilda reglerna om lön till barn i fåmansbolag.

Regeringen har hänvisat till en pågående beredning av ett förslag som avser särregler för inkomstfördelning mellan makar i enskild näringsverksamhet. Kristdemokraterna anser att riksdagen nu bör ta ställning för att upphäva de här särbestämmelserna därför att de inte fungerar väl. Det blir sedan regeringens uppgift att återkomma till riksdagen med ett förslag till regelverk kring detta.

Fru talman! Aktiebolagslagen innehåller också ett förbud mot penninglån till aktieägare, styrelseledamöter och verkställande direktörer i såväl moderbolag som dotterbolag. Förbudet omfattar även närstående personer. Man bestraffar naturligtvis överträdelser.

Låneförbudet i aktiebolagslagen behöver enligt vår mening inte ha stöd av de särskilda skattebestämmelser som finns i dag och som riktar sig mot fåmansföretag. Ett slopande av dessa skattebestämmelser medför inte några konsekvenser för statskassan, som nämnts här tidigare. Det finns ingen anledning att ha regelverket kvar.

Fru talman! Syftet med nuvarande skattefrihet för utbildning i samband med personalavveckling är att stimulera arbetsgivarna att hjälpa de

Prot.

1999/2000:37

1 december

Slopade stoppregler

anställda att få nytt arbete. Det behöver också gälla den närliggande kretsen som också kan bli utan arbete. Det är orimligt att särbehandla dessa. Kristdemokraterna anser att de här särreglerna, som riktas just mot fåmansföretagen, ska slopas.

Fru talman! Slopandet av flertalet stoppregler är bara ett steg på rätt väg, och vi är glada för det, för att undanröja den diskriminering av fåmansägda företag som blir utsatta i skattelagstiftningen. En verklig förbättring av företagsklimatet förutsätter att fåmansbolagsreglerna reformeras med sikte på att sänka den totala beskattningen av just dessa företag. Speciellt gäller detta de krångliga s.k. 3:12-reglerna, som för produktiva företagare innebär en väsentligt högre beskattning av det kapital som de satsat i det egna företaget än de andra som satsat på kapitalinvesteringar i externa verksamheter. Dessa regler behöver förändras i grunden.

Huvudregeln vid beskattning av utdelning till en aktiv ägare i fåmansbolag bör vara att all utdelning från bolaget anses som kapitalinkomst om ägaren tagit ut en lön som motsvarar vad som marknadsmässigt gäller för kolleger.

Kristdemokraterna anser att riksdagen bör uppdraga åt regeringen att återkomma med ett förslag till sådana grundläggande förändringar i särreglerna för fåmansföretagen.

Fru talman! Regeringen borde i detta sammanhang ha en lång rad med förslag som gör livet som småföretagarna lite lättare. Trots att alla ekonomer och politiker med insikt vet att småföretag med större ekonomisk flexibilitet skapar mer jobb i vårt samhälle, så håller regeringen småföretagarna i ett regelmässigt järngrepp.

Till Per-Olof Svensson, som kommer upp senare: Varför vill regeringen formligen sätta åt småföretagarna med omfattande och svåröverskådliga regelverk? Är det möjligen så att den socialdemokratiska uppfattningen är att småföretagarens stora engagemang består i att slingra sig undan allt från P-böter till alla former av skatter och andra avgifter? Är det så ni ser småföretagarna?

Fru talman! Småföretagsdelegationen har redovisat en lång rad med väl motiverade förslag till ändringar i lagstiftningen som skulle bidra till ett positivare och enklare arbetsklimat för småföretagare och därmed också uppmuntra till investeringar och anställning av nya medarbetare. Detta behöver Sverige.

Kristdemokraterna önskar att se alla dessa förslag till ändringar värderade och genomförda så snart som möjligt.

Fru talman! För tids vinnande yrkar jag endast bifall till reservation nr 5, men naturligtvis står vi bakom våra övriga yrkanden.

Anf. 40 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Ett fåmansbolag har två anställda som utför ungefär samma arbetsuppgifter; den ena är maken eller maken, den andra en vanlig anställd. I det ena fallet betalas det ut en marknadsmässig lön för just detta arbete. I det andra fallet betalar man ut betydligt mer än en marknadsmässig lön. Vem är det som diskrimineras i detta sammanhang? Är det maken eller maken eller är det den andra som får lägre lön – detta apropå ert resonemang om diskriminering?

Blundar Kristdemokraterna för det faktum att man i en utredning kom fram till att det fördelades alldeles för mycket pengar till barn under 16 år

utan att något arbete utfördes? Inom parentes kan jag säga att det fortfarande förekommer att barn under 16 år får lön. Den ene företagaren betalar till den andre företagarens son och tvärtom. Det sker korsvis, vad de sedan arbetar med kan man diskutera.

Det är väldigt intressant att plötsligt marknadslönen ska räknas. När företagaren ska ta utdelning, då ska han beskattas under kapital om han har tagit ut en marknadsmässig lön. Där duger det marknadsmässiga. Hela tiden är det fråga om att gynna att ta ut pengar på det mest skatteeffektiva sättet. Jag måste säga att argumenten haltar ordentligt.

När vi sedan diskuterar de svåröverskådliga regelverken tycker jag att det som ni har varit med om att skapa är betydligt mer svåröverskådligt än någonting annat. Nu pratar jag utifrån erfarenhet av att ha varit småföretagskonsult. När de borgerliga kom in och började röra till skattereglerna – då blev det guldtider för revisorer och skatteexperter.

Anf. 41 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Skillnaden mellan vårt sätt att se detta och det parti som Per Rosengren representerar och dess synsätt är att vår utgångspunkt är att småföretagarna är ärliga och uppriktiga. De som inte är det ska jagas med bestämmelser. Men de ärliga ska inte drabbas av ett överdrivet regelverk därför att det finns en del som felar.

Vi har varit konsekventa, och satsar mer pengar på skattemyndigheterna för att jaga dem som ägnar sig åt det som inte ligger inom en rimlig beskattning. Men reglerna ska inte drabba alla därför att en del felar. Där finns en väsentlig skillnad mellan min uppfattning och Per Rosengrens.

Anf. 42 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Jag fick inte något svar på vem det var som diskriminerades i ett sammanhang när två personer uppbär helt olika lön. Är det inte på det sättet att den med den lägre lönen är den som diskrimineras i det sammanhanget? Det är inte den som får ut betydligt högre lön för samma arbete.

Är det inte ganska viktigt att det ska finnas en marknadsmässighet i detta? Skapar man inte en väldig obalans i samhället, och framför allt i företaget, om man accepterar att mannen eller hustrun som äger företaget inte vill föra över en del av inkomsten på en annan som har lägre marginalskatt? Är det på det sättet man ska kunna sitta och manipulera? Det är ju det som ni står här och säger! Det är inte marknadsmässigt om man kan föra över hur mycket lön som helst.

Jag frågar återigen: Vem var det som diskriminerades? Och hur tror Kristdemokraterna och Holger Gustafsson att man ska kunna komma åt detta med ett annat regelsystem? Stoppreglerna fick trots allt till effekt att alla de här tveksamma transaktionerna i väldigt stor utsträckning försvann.

Sedan har en stor kritik riktats mot detta. Man har i princip gett halva löften om att om vi tar bort stoppreglerna kommer man att anpassa sig och följa intentionen i skattelagstiftningens. Låt oss se om man verkligen klarar av det.

Prot.

1999/2000:37

1 december

Slopade stoppregler

Anf. 43 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Det är inte vår uppfattning att det är en diskriminering att ha olika lön. Vi tycker att oavsett om man är maka, anställd eller något annat ska man beskattas för den lön man har i företaget. Det ska inte föras över lön från den ena till den andra, utan har man en rimlig lön ska var och en beskattas efter den.

Om skattemyndigheterna upptäcker att någon, oavsett om det är maken eller någon annan, har en orimlig lön i sammanhanget kan man ta sig en titt på det. Men vi ska inte ha ett regelverk som i förväg diskriminerar någon i sammanhanget. Det tycker vi är fel.

Anf. 44 ROLF KENNERYD (c):

Fru talman! Jag anser också att det är utomordentligt tillfredsställande att vi nu äntligen kan komma till beslut om att slopa den absoluta merparten av de sedan många år starkt kritiserade stoppreglerna inom fåmansbolagsbeskattningen. Vi har aktivt verkat i den riktningen under flera år.

Främst är det det sakliga utfallet för enskilda fåmansföretagare av att otidsenliga regler försvinner som är tillfredsställande.

Men detta är också tillfredsställande genom att det visar på en attitydförändring från socialisternas sida när det gäller fåmansföretagares betende i skattehänseende. Den starkt överdrivna misstänksamhet mot just denna yrkesgrupp som tidigare präglat lagstiftningen har nu i stort övergivits. Men av allt att döma finns dock alltför motståndsfickor kvar i socialistlägret. Per Rosengren och Marie Engström har såväl i motion som i reservation lagt in en betydande brasklapp som innebär att de närmast förutsätter att det ska bli nödvändigt att återinföra de här otidsenliga reglerna på nytt. Per Rosengrens agerande i kammaren i dag ger ytterligare belägg för detta. Det visar att det på sina håll ändå finns ett kvardröjande misstänkliggörande av denna för vår tillväxt och därmed för vår välfärd så viktiga yrkesgrupp.

Från Centerpartiets sida vill vi i stället gå längre i förändringsprocessen redan nu. Den substantiellt viktigaste förändringen är att åstadkomma en bättre och rimligare fördelning av inkomst mellan tjänst och kapital i fåmansföretagen. Vi presenterar ett preciserat system för hur detta ska åstadkommas. Därmed går vi längre i preciseringen än vad kamraterna i Moderaterna, Kristdemokraterna och Folkpartiet gör i just detta hänseende.

Fru talman! Jag ber att få yrka bifall till reservation nr 6.

Den andra förändringen rör inkomstfördelning inom familjen, vilket har diskuterats tidigare här i kammaren. I dag sker en indirekt sambeskattnings av fåmansföretagaren och dennes make eller maka och barn under 16 år för den lön som utbetalas från fåmansbolaget. Även dessa regler är klart otidsenliga och bör mönstras ut ur skattesystemet.

Det kan naturligtvis inte, som Per Rosengren har påpekat, helt och hållet uteslutas att någon fåmansföretagare skulle lockas att utge lön som inte motsvaras av relevant arbetsprestation till barn under 16 år. Men Per Rosengren verifierar ju också i sitt anförande att det rör sig om ett extremt litet antal som skulle missbruka systemet vid en förändring. Den lilla risken, som inte är obefintlig men är just liten, ska ändå ställas mot det mer omfattande kringgåendet av nuvarande regler som för närva-

rande sker. Per Rosengren exemplifierar ju också detta. Företagare anställer t.ex. varandras barn i stället för sina egna, vilket naturligtvis leder till inoptimeringar och onödigt kineseri och irritation.

För övrigt är det ju så, Per Rosengren och ni andra, att redan de allmänna reglerna ger stöd för skattemyndigheterna att ingripa mot en inkomstfördelning som klart avviker från vad som är marknadsmässigt. Några särregler för fåmansföretagen i det här hänseendet är därför överflödiga.

Jag ber i likhet med Carl Erik Hedlund att få yrka bifall till reservation 2.

Anf. 45 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Rolf Kenneryd säger att vi anser att det kommer att bli nödvändigt att återinföra stoppregler. Vi hoppas att vi ska slippa det. Däremot vill vi ha en beredskap för att återinföra stoppregler om det visar sig att införsäljning till överpris, införsäljning av onyttig egendom, utköp till underpris och andra sådana aktiviteter ökar dramatiskt. Då tror vi att det kan bli nödvändigt. Inte heller Rolf Kenneryd kan väl förneka att stoppreglerna har haft effekten att denna typ av transaktioner i stort sett har försvunnit. Det kostar nämligen en hel del om de blir uppmärksammade.

Om vi nu inför en annan typ av beskattning som är mer konventionell kanske det kan locka till mer sådant här. Om det håller sig på en rimlig nivå kanske det inte finns någon större anledning till oro. Men vi tror att det är oerhört viktigt att man noggrant följer upp detta.

Sedan var det ju inte bara ett extremt litet antal som missbrukade reglerna inför regelförändringarna 1976. Utredningen visar att förändringarna var dramatiska och att man var tvingad att vidta dessa åtgärder.

Jag hoppas att vi ska slippa ha den här debatten igen. Jag hoppas att det halva löfte som näringslivet faktiskt har givit, att man faktiskt ska klara av detta, kommer att hållas. Då kan vi kanske gå vidare med ytterligare förändringar och slopa ytterligare stoppregler. Men just nu pågår ett ganska stort verklighetstest av vad de halva löftena är värda.

Anf. 46 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! Hela den argumentation som Per Rosengren har fört i kammaren i dag tycker jag ger belägg för min slutsats att Per Rosengren närmast förutsätter att det ska bli nödvändigt att återigen införa de här otidsenliga reglerna. Hans senaste inlägg jävar inte detta påstående.

Det är naturligtvis så – det är vi alla medvetna om – att det finns ett extremt litet antal medborgare som dels inte följer skattereglerna, dels utnyttjar dem på ett sätt som reglerna inte avsåg att möjliggöra. Men som flera talare tidigare har varit inne på kan det ju inte förleda oss till att för denna mycket, mycket lilla grupp skull skapa regler som drabbar en hel yrkeskår.

Jag har betydligt större tilltro till fåmansföretagarnas samlade betendenemönster än vad Per Rosengren uppenbarligen har. Därför anser jag att vi bör kunna gå längre än vad majoriteten nu är beredd att göra när det gäller slopande av otidsenliga skatteregler.

Prot.

1999/2000:37

1 december

Slopade stoppregler

Anf. 47 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Återigen: Det finns två instanser som har uttryckt ungefär samma farhågor. Det är Riksskatteverket och, som sagts, Civilekonomerna – två instanser som arbetar väldigt nära med dessa frågor. De har uttryckt farhågor för att det här kan komma att bli problematiskt.

Jag vill läsa vad som står i betänkandet. Där står det inte att ett extremt litet antal missbrukade reglerna, utan där står följande:

”En utredning hade konstaterat ett utbrett missbruk av skattereglerna i samband med olika typer av transaktioner mellan fåmansföretag och deras ägare.”

Detta är vad utredningen har konstaterat, och därför infördes stoppreglerna.

Jag säger återigen att om löftena, vilket jag uppfattade att det var från näringsens sida, infrias finns det inget behov av att återinföra några stoppregler. Men om vi ser att ett flöde av tveksamma transaktioner – dvs. införsäljning till överpris, införsäljning av onyttig egendom, utköp till underpris osv. – ökar markant tycker jag att det är ganska naturligt att vi återigen får sätta oss ned och diskutera hur vi ska komma åt det. Men Centerpartiet har tydligen en annan uppfattning i frågan.

Anf. 48 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! Ja, det är en riktig slutsats, Per.

Jag ska bara ta upp ett par saker.

Två remissinstanser, varav den ena är Skattemyndigheten och, det medger jag, bör tillmätas betydelse, är dock bara två av ett mycket stort spektrum av remissinstanser som har tillstyrkt att den här förändringen sker. Det är det ena.

Det andra är att det som gjorde att dessa regler infördes på 70-talet var att det då var en helt annan miljö. Det är uppenbart att det i dag finns en högre självsaneringsgrad hos dessa företag och deras företagare än vad vi kunde förvänta oss på 70-talet.

Jag utgår från att det beteende som branschen har utlovat också kommer att infrias. Det är framför allt på den punkten som våra bedömningar skiljer sig åt, Per Rosengren.

Anf. 49 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Sverige behöver fler företag och fler företagare.

En hämsko för företagandet i vårt land är den sammantaget hårda skattebelastningen på risktagande. Det finns en rad åtgärder att vidta för att lätta denna skattebörda.

Vi i Folkpartiet har i vår skattemotion redovisat de mest angelägna skattesänkningarna. Det handlar om arbetsgivaravgifter, dubbelbeskattningar och för fåmansbolagen inte minst de s.k. 3:12-reglerna.

Ett borttagande av de nu aktuella stoppreglerna – inte alla men kanske i alla fall de flesta – löser inte dessa problem men är ett steg i rätt riktning, inte minst attitydmässigt.

Per Rosengren har ägnat sin kraft i kammaren den här förmiddagen åt att misstänkliggöra företagaren. Det är därmed obegripligt att han över huvud taget kan gå med på att någon som helst stoppregel försvinner.

Utredningen av stoppreglerna utgår från att företagen fåmansmässigt inte ska leda till att företaget eller dess ägare ska beskattas hårdare än om

det är fler ägare. Särregler bör alltid undvikas, så även på skatteområdet. De allmänna skattereglerna ger i de flesta fall ett alldeles fullgott resultat när det gäller transaktioner mellan företagen och dess ägare. Nuvarande stoppregler har visat sig ge upphov till ett högre skatteuttag än vad som är fallet vid en tillämpning av de allmänna reglerna. Utredningens slutsats är således inte förvånande, nämligen att regler av stoppkaraktär är olämpliga och minskar respekten och förståelsen för skattesystemet.

Enligt vår mening har utredningen på ett övertygande sätt visat att de argument som ursprungligen användes för att motivera stoppreglerna inte längre gäller. De representerar en syn på företagare som potentiella skattesmitare. Det är en syn som vi inte delar.

Regeringen har efter en lång tids funderande lagt fram förslag om ändringar av flertalet stoppregler. Detta bör hälsas med tillfredsställelse. Regeringens proposition innehöll en del ofullkomligheter, och tyvärr kvarstår dessa tyvärr i majoritetens del i utskottsbetänkandet.

Från Folkpartiets sida vill vi peka på att en av stoppreglerna, som rör inkomstfördelningen mellan makar och barn i fåmansbolag, inte bör behållas bara för att ersättningen inte är att anse som marknadsmässig. För överskjutande del ska i stället företagsledaren beskattas. Stoppregelutredningen är alltså i denna del onödig. Även de allmänna reglerna ger skattemyndigheterna möjligheter att ingripa också på detta område.

När det gäller de förbjudna lånen finns det i aktiebolagslagen regler om vilken personkrets som aktiebolagen inte får ge några lån till. Låneförbudet kom till för att motverka skatteflykt som yttrade sig genom att aktieägare eller personer i ledande ställning inom ett visst företag tog lån för privat konsumtion. Detta har senare kompletterats med en särskild regel om beskattning av dessa förbjudna lån.

Nu vill utskottsmajoriteten, till skillnad från utredningen, behålla de nuvarande skattemässiga bestämmelserna om förbjudna lån. Vi anser att detta är onödigt då aktiebolagsreglerna gäller fortfarande.

Fru talman! Om en person som är eller riskerar att bli arbetslös på grund av omstrukturering eller liknande får en förmån i form av t.ex. en utbildning för att personen ska kunna fortsätta förvärvsarbete, ska denna förmån tas upp som en intäkt. Detta gäller dock inte en sådan insats från ett fåmansbolag eller ett fåmansägt handelsbolag om den anställde företagsledaren är delägare i företaget. Detta är åter en punkt där personer verksamma i fåmansbolag särbehandlas av en ganska oförklarlig anledning.

Avslutningsvis vill jag hålla med tidigare talare om problematiken runt 3:12-reglerna och att dessa bör avskaffas snarast möjligt.

Fru talman! För att vinna tid yrkar jag bifall endast till reservation nr 2, men jag står naturligtvis bakom Folkpartiet liberalernas samtliga reservationer i detta betänkande.

Anf. 50 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Som småföretagskonsult vill jag inte gärna bli anklagad för att misstänkliggöra fåmansföretagen. Det gör jag inte på något sätt. Men om det nu börjar ske sådana saker som införsäljning till överpris? Johan Pehrson säger att man ska samma regler för stora företag. Men införsäljning till överpris och liknande transaktioner förekommer inte i

Prot.

1999/2000:37

1 december

Slopade stoppregler

de stora företagen. Där finns det ju en kontroll. Där finns det flera instanser som kontrollerar detta. I fåmansföretag finns den här risken.

Utredningen inför förändringarna 1976 visar detta. Om jag inte minns helt fel så ... – jo, så var det: Mellan 1976 och 1982 var det en borgerlig regering! Mellan 1991 och 1994 var det också en borgerlig regering! Och det är först nu som man plockar bort de här förhatliga stoppreglerna, alltså under en socialdemokratisk regering med stöd från Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det är då det händer saker på det här området. Varför hände ingenting 1991–1994 och, framför allt, när det här var färskt, alltså 1976–1982?

Då kanske det är som Rolf Kenneryd säger, att företagen var oärligare på den tiden. Det är ju det Rolf Kenneryd säger. Då fanns det behov av det. Delar Folkpartiet Centerpartiets uppfattning att det har skett en sådan förändring, att de har blivit ärligare nu än de var då och att man då behövde den här typen av regelsystem?

Anf. 51 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Jag delar uppfattningen att vi i mångt och mycket har ett väsentligt bättre skattesystem än vi hade på 70-talet. Folkpartiet har starkt varit med om att medverka till att vi har ett bättre skattesystem. Det är dock inte fulländat. Till skillnad – kanske – från Per Rosengren erkänner jag vissa samhällsförändringar och gör en omvärldsanalys som kan leda till en omprövning av politiken även på detta område. Som en följd av detta måste stoppreglerna bort. De kanske ansågs nödvändiga 1976, men uppenbarligen är de inte nödvändiga i dag.

Vi måste komma ihåg att vi pratar om att ta bort stoppreglerna. Vi ska inte slopa skattereglerna, Per Rosengren. Man kan få det intrycket; att det är fritt fram att göra vad man vill som företagare om vi genomför beslutet i detta betänkande.

Anf. 52 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Problemet är att vi inte vet hur beteendet kommer att bli när vi tar bort stoppreglerna. Beteendet blev ett annat när stoppreglerna infördes. Innan dess var företagen oärliga enligt Rolf Kenneryd, eller tenderade i betydligt större utsträckning att överträda det regelsystem som fanns. Vi vet inte vad som händer.

Angående 3:12-reglerna är det på det sättet att det sitter en utredning och tittar på det här. Vi får väl se vad den kommer fram till när det gäller eventuellt slopande av 3:12-reglerna eller införande av andra regler.

Sedan till frågan om huruvida regelsystemet var mycket värre på 70- och 80-talen. På 70- och 80-talen kunde näringsidkaren själv fylla i sin R1:a eller R5-blankett. De nya näringsdeklarationerna kan de inte göra själva. De måste alltså ta hjälp. Det tycker inte jag är en förbättring och förenkling. Det är vad den borgerliga politiken har inneburit. Något slopande av stoppregler har den borgerliga politiken inte inneburit. Däremot har den inneburit att det har blivit betydligt svårare för egenföretagarna att sköta sina egna deklarationer. Det är den praktiska erfarenheten av borgerlig politik på skattesidan.

Anf. 53 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Det där låter lite lustigt. Den borgerliga politiken är att vi starkt har drivit på för att de här stoppreglerna nu avskaffas – dock inte alla. Per Rosengren gör ju allt för att spika fast de sista på skattemyndigheternas kontor så att det ska finnas regler kvar som behandlar företagen olika beroende på hur många ägare de har.

Och återigen: När vi från vår sida har argumenterat för att ytterligare stoppregler ska slopas handlar det inte om att ta bort skattereglerna, Per Rosengren. Det finns ju fortfarande skatteregler som gäller för alla. Det innebär inte att man uppmuntrar mygel och olagligheter för det.

Anf. 54 PER-OLOF SVENSSON (s):

Fru talman! Stoppreglerna som det beslutades om 1976, och som också infördes då, infördes med anledning av ett utbrett missbruk av skattereglerna bland fåmansföretagen. Det gav omotiverade skatteförmåner. Vi kan ta det en gång till: Stoppreglerna infördes alltså med anledning av ett utbrett missbruk av skattereglerna bland fåmansföretagen som gav omotiverade skatteförmåner. Det var orsaken till att de infördes.

Sedan har det funnits kritik mot de här stoppreglerna. Det har gällt att de har varit orättvisa. De har varit skattetekniskt krångliga och svåra att administrera. Då har regeringen i sin proposition ett förslag. Syftet med förslaget är att genom förenklningar och genom att låta allmänna regelverk ta över förbättra företagsklimatet. Därigenom ges ett bidrag till tillväxten i mindre och medelstora företag. Dessutom är en grundläggande utgångspunkt att skattesystemet ska vara neutralt och skattereglerna så långt som möjligt generella.

I det betänkande som vi nu debatterar och ska fatta beslut om tillstyrker utskottsmajoriteten regeringens förslag om att slopa ett antal av de s.k. stoppreglerna, där allmänna regler i stället kan ta över. Det gäller stoppreglerna om anskaffande av egendom för företagsledarens privata bruk. Det gäller överprisförsäljning till företag. Det gäller införsäljning till företag av lös egendom som är onyttig för företaget. Det gäller utköp till underpris från företaget. Det gäller uthyrning av lokal som privatbostad till företaget. Det gäller räntefria och räntebilliga lån, nedskrivning av lån, avdrag för tantiem, avyttring av immateriella rättigheter och avdrag vid avsättning till personalstiftelse. Den förmån som de nyss nämnda transaktionerna eventuellt kan innebära för företagaren ska alltså beskattas enligt allmänna regler för löne- eller utdelningsbeskattning.

Propositionen innehåller också en del klarlägganden, en del definitioner av fåmansföretag, fåmansägda handelsbolag, företagsledare och ägare. Utskottsmajoriteten ställer sig bakom regeringens proposition varför jag, fru talman, yrkar bifall till hemställan i betänkandet och avslag på reservationerna.

Regeringen har i propositionen angivit att man noga kommer att följa händelseutvecklingen. Skulle det finnas tecken på att den nya situationen leder till missbruk som ger företagare orätta skatteförmåner kommer regeringen att återkomma till riksdagen. Nu är det, fru talman, alltså upp till var och en som berörs av reglerna att visa att detta inte behöver bli verklighet.

I några fall föreslås att ett mindre antal av stoppreglerna blir kvar. Det gäller inkomstfördelningen inom familjen. Där framgår av propositionen

Prot.

1999/2000:37

1 december

Slopade stoppregler

att det pågår beredning av ett förslag från Redovisningskommittén där motsvarande regler för enskild näringsverksamhet tagits upp och där även inkomstfördelningen inom familjen lämpligen kan ses över. Resultatet av nämnda översyn bör avvaktas före nytt beslut.

När det gäller s.k. förbjudna lån är det säkert så att betydelsen av stoppreglerna har minskat i och med att det har skett en del förändringar i skattesystemet. Regeringens bedömning, som utskottsmajoriteten instämmer i, är ändå att det inte har skett sådana förändringar att denna regel nu helt kan slopas.

När det sedan gäller reglerna omkring personalavveckling har regeringen anfört att skattelättnad skulle innebära ett avsteg från skattereformens principer om likformighet och neutral beskattning och att någon förändring därför ej bör komma till stånd. Utskottsmajoriteten instämmer i detta.

När det gäller fördelningen av inkomst mellan tjänst och kapital i fåmansföretag har regeringen tidigare aviserat att en utredning ska tillsättas för att se över de s.k. 3:12-reglerna. Resultatet av den utredningen bör avvaktas innan några förändringar inom det här området föreslås.

Fru talman! Som jag tidigare har sagt är det nu upp till dem som berörs av den här lagstiftningen att visa att förändringar av det här slaget hanteras på ett sådant sätt att det är acceptabelt såväl för allmänheten som för myndigheter. Man kan väl säga att utfallet, hur det nu kommer att fungera, har bäring på hur och om man kan gå vidare med olika förändringar. Jag utgår från, och det är min förhoppning, att ett förändringsarbete kan fortsätta.

Återigen, fru talman: Jag yrkar bifall till hemställan i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 55 CARL ERIK HEDLUND (m) replik:

Fru talman! Jag har en reflexion och några frågor. Jag skulle gärna vilja ha ett gott råd av Per-Olof Svensson om vad man ska säga till den son eller dotter till en fåmansbolagsdelägare som feriearbetar i bolaget och får betala en skatt på närmare 60 % av vad han eller hon har tjänat på sommaren, medan kompisen som också har jobbat i samma företag behöver betala en väldigt låg skatt, eftersom grundavdraget dras av från början. Vad ska man säga till denna son eller dotter för att försöka förklara detta?

Min andra fråga är mer generell. Varför ska vi ha särregler i skattelagstiftningen för fåmansbolag, när både utredningar och andra har kunnat konstatera att det finns ett regelverk både i den civila lagstiftningen och i skattelagstiftningen som täcker in detta? Varför måste vi plocka ut just fåmansbolagen och säga att de är speciella och att vi måste ha speciella stoppregler för dem?

Min tredje fråga gäller 3:12-bestämmelserna. Per-Olof Svensson säger att en utredning ska se över detta. Ja, det vet jag. Men den utredningen är mig veterligen ännu inte tillsatt. Är den det, Per-Olof Svensson, och vilka direktiv finns. Eller är det som vanligt, att regeringen förhalar och förhalar i alla sådana här frågor som berör företagarna och speciellt småföretagarna?

Anf. 56 PER-OLOF SVENSSON (s) replik:

Fru talman! När det gäller 3:12-reglerna är jag av den uppfattningen att utredningen om dessa kommer att starta vilken dag som helst och åtminstone under de närmaste två veckorna.

Vad man kan säga till den son eller dotter till en fåmansbolagsdelägare som får betala högre skatt än sin kompis är att dessa regler har införts därför att man en gång i tiden upptäckte att det fanns ett missbruk. Nu har regeringen insett att en översyn av detta ska göras. Den översynen pågår inom en utredning, och ett svar kommer så småningom.

Anf. 57 CARL ERIK HEDLUND (m) replik:

Fru talman! Det har citerats från den här utredningen från 1976 om att det fanns missförhållanden. Tror Per-Olof Svensson att det kanske beror på att vi då hade marginalskatter som var över 90 %? Nu har vi som bekant efter skattereformen 1990 kommit ned. Och även om vi moderater fortfarande tycker att skatterna är höga är de ju högst omkring 57 %. Det kan ju ha påverkat beteendet.

Dessutom har vi sedan 1976 fått ett allmänt regelverk som är anorlunda. Alla dessa utredningar har också kunnat konstatera att detta behov inte längre föreligger. Jag läste i mitt anförande upp ett antal citat som bekräftar detta. Varför ska det då vara så svårt att ta även dessa marginella små extra steg, när vi samtidigt vet – det tror jag att även Per-Olof Svensson och hans kolleger vet – att detta är av stor psykologisk betydelse för att just visa att den här småföretagargruppen inte ska känna sig diskriminerad? Varför kan man inte löpa linan ut och även ordna detta?

Anf. 58 PER-OLOF SVENSSON (s) replik:

Fru talman! Man undrar varför moderaterna inte tog något litet steg 1991–1994. Det hände ingenting. Inte en enda regel blev förändrad. Alla stoppregler fanns kvar. Tydligt var de då bra på något sätt.

Jag tycker att moderaterna tidigare var kända för att de ville ha fakta att bygga under sina förslag med. Nu tycks de strunta i detta. De tycks strunta i att vänta på utredningar där fakta kommer fram, så att man kan ha ett bra underlag helt enkelt. Är det en kursändring hos moderaterna att först fatta besluten och sedan få faktaunderlaget?

Anf. 59 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag ställde i mitt anförande en fråga till Per-Olof Svensson. Det var en allmän fråga, men jag tycker att den är ganska viktig. Varför vill socialdemokraterna sätta åt småföretagarna – handelsföretagen och de mindre företagen? Ser socialdemokraterna dessa småföretagare som en resurs i samhället, som investerar och anställer och skapar jobb, eller lever socialdemokraterna med den uppfattningen att de huvudsakligen slingrar sig undan, som jag sade, alltifrån parkeringsböter till andra skatter och avgifter? Tror socialdemokraterna att det är småföretagarnas största uppgift? Man släpper två pinnhåll på snaran för att se hur det går, och om det går bra så släpper man ett pinnhåll till. Är det det betraktelsesättet som socialdemokraterna har? Varför vill de sätta åt småföretagarna?

Prot.

1999/2000:37

1 december

Slopade stoppregler

Anf. 60 PER-OLOF SVENSSON (s) replik:

Fru talman! Småföretagarna är en stor resurs i samhället. Det kan vi klart slå fast. Men inser kristdemokraterna, som brukar anse sig vara moralens och etikens väktare, att det 1976 inte fanns någon moral och etik utan att man måste införa särskilda regler därför att vissa människor skaffade sig vissa skatteförmåner? Anser kristdemokraterna nu att det just inom skatteområdet inte behövs några regler som har bäring på moral och etik? Är det så att i detta fall är det en maximering av vinstintresset eller liknande som det i stället gäller?

Anf. 61 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Självklart är vi gärna moralens väktare så långt vår förståelse räcker. Även om vi inte själva uttalar oss i den riktningen får vi väl leva med det epitetet.

Vi vill gärna att man ska leva efter de bestämmelser som finns och att vi ska ha rimliga bestämmelser. Som jag sade förut i en tidigare replik är det vår uppfattning att man inte ska låta alla drabbas av ett regelverk därför att det finns ett fåtal, eller kanske lite fler än ett fåtal, som kanske fuskar, utan då ska man ge sig på dem som fuskar och sätta in resurser på det och inte låta detta drabba alla andra som försöker arbeta ärligt.

Jag vill ställa en fråga. Skulle inte socialdemokraterna och utskottets majoritet också kunna ha samma synsätt, att vi har ett mer öppet och ett mer generöst synsätt gentemot hela den här gruppen och att inte klämma åt den, utan i stället försöka upptäcka dem som inte lever efter intentionerna i de lagar som riksdagen stiftar?

Anf. 62 PER-OLOF SVENSSON (s) replik:

Fru talman! Vi klämmer naturligtvis inte åt några småföretagare. Vi anser inte heller att de är några speciella skurkar. Men vi kan konstatera att en utredning visade att det fanns ett utbrett missbruk. Det utbredda missbruket måste man åtgärda på något sätt, och det gjorde man genom att införa stoppreglerna. Sedan har vi varit så öppna att ett par utredningar har tillsatts för att vi ska se om det är möjligt släppa ännu fler stoppregler än de nuvarande. Det ska ju finnas ett regelverk som är moraliskt, som är etiskt och som man kan leva upp till.

Anf. 63 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! Per-Olof Svensson berörde i sin inledning anledningen till att stoppreglerna infördes på 70-talet. I anslutning till det har det uppstått en liten diskussion här om ifall företagare var oärligare på den tiden än de kan förväntas vara nu. Min uppfattning är att de i grunden naturligtvis inte var det. Men precis som Carl Erik Hedlund antydde så var det mer lockande och mer lönsamt då, med det skattesystem som vi hade, att tänja på och överutnyttja regelsystemet – hög progressivitet i inkomstbeskattningen och Pomperipossaeffekter. Dessutom tvingades många att ta ut en högre avkastning ur företaget för att betala den förmögenhetsskatt som då togs ut även för i företagen arbetande kapital. Varje företeelse måste naturligtvis betraktas i belysning av sin tids förutsättningar. Och jag har tidigare välkomnat den förändring i sak som vi nu ska fatta beslut om och också den attitydförändring som detta innebär.

Avslutningsvis skulle jag vilja be Per-Olof Svensson om hans prognos. Kommer de utredningar som han hänvisar till, enligt hans uppfattning, att leda till att vi får ett slopande av resterande stoppregler?

Prot.
1999/2000:37
1 december

Slopade stoppregler

Anf. 64 PER-OLOF SVENSSON (s) replik:

Fru talman! Centerpartiet satt i princip i ledningen för regeringen i Sverige i sex år, och det hände ingenting i fråga om stoppreglerna. Nu har vi under våra år i regeringsställning kommit fram till att ett antal stoppregler kan slopas. Ett antal utredningar är tillsatta som ska undersöka om fler kan slopas.

Det är definitivt min uppfattning, och jag hoppas att förändringsarbetet kan fortsätta. Jag utgår ifrån att man kommer att bete sig på ett sådant sätt ute i samhället att det kan bli möjligt att ytterligare förenkla och förbättra för de små företagen.

Anf. 65 ROLF KENNERYD (c) replik:

Fru talman! Till den lilla artigheten om ansvaret för sex års regeringspolitik vill jag säga att detta gällde just på 70- och 80-talen i en helt annan miljö där vi hade fullt upp med att t.ex. förändra förmögenhetsbeskattningen för arbetande kapital – och detta under mycket starkt motstånd från det nuvarande regeringspartiet.

Nej, låt oss inte gräva ned oss i det föga intellektuellt hederliga snacket om ansvar under olika tidsperioder, utan låt oss gemensamt driva detta för framtiden på ett sätt som vi tycker är riktigt.

Jag noterar ånyo med tillfredsställelse att Per-Olof Svensson ändå ger vissa öppningar för möjligheten att ta bort också resterande stoppregler.

Anf. 66 PER-OLOF SVENSSON (s) replik:

Fru talman! Jag håller med om att det var en helt annan miljö mellan 1976 och 1982 då vi hade borgerliga regeringar i det här landet. Jag hoppas att vi slipper få tillbaka den miljön en gång till.

Anf. 67 CARL ERIK HEDLUND (m):

Fru talman! Jag har begärt ordet med anledning av de frågor som Per-Olof Svensson ställde. Han sade att moderaterna är kända för att de vill ha fakta och frågade om vi hade övergivit den attityden. Nej, det har vi inte gjort. Vi har läst Stoppregelutredningens och Redovisningskommitténs betänkanden.

Stoppregelutredningen föreslår ett avskaffande av bestämmelserna om förbjudna lån när det gäller fördelningen av inkomst mellan maka och make. Vi har också begärt ett förslag angående 3:12-reglerna. Dessutom har vi under flera riksmöten skrivit mycket långa, utförliga och väl dokumenterade motioner till riksdagen där vi har beskrivit konsekvenserna av att det finns en civilrättslagstiftning och en skattelagstiftning som täcker in dessa områden. Det finns ingen anledning i världen att diskriminera delägare i fåmansbolag.

Jag vill bara påminna Per-Olof Svensson om vad som står i Stoppregelutredningen. Det står att en viss ägarstruktur utgör rimligen ingen grund för skattemässig diskriminering, och det ställer vi upp på till hundra procent, liksom på det som man skrev om att utredningens prin-

cipiella inställning är att regler av sådan utpräglad stoppkaraktär är olämpliga och minskar respekten och förståelsen för skattesystemet.

Det borde vi alla i kammaren kunna förena oss om i stället för att prata om det som under helt andra omständigheter hände 1976 och använda detta som intäkt för att man nu ska behålla de stoppregler som återstår efter det beslut som vi kommer att fatta lite senare.

Anf. 68 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Om jag förstår Carl Erik Hedlund rätt har han samma uppfattning som Rolf Kenneryd, att det på den tiden var motiverat med stoppregler, eftersom man då bedrev den här typen av verksamhet. När man sedan införde stoppregler minskade den typen av transaktioner. Så länge moderaterna tillsammans med de andra borgerliga partierna satt i regeringen 1976–1982 var det motiverat med stoppregler. Det var också motiverat under tiden 1991–1994.

Efterlevnaden av regeln att man ska anpassa sig efter lagstiftarens andemening när det gäller skattelagstiftningen har alltså förändrats hos företagen efter 1994. Är det så jag ska tolka Carl Erik Hedlunds och moderaternas agerande i den här frågan?

Anf. 69 CARL ERIK HEDLUND (m):

Fru talman! Nej, så kan man inte tolka vårt agerande.

Att den borgerliga regeringen 1976 inte tog itu med dessa frågor var ju för att man inte ville riva upp ett så färskt beslut med en gång. Vid den tidpunkten – för 33 år sedan – var det ingen av oss som var med i den här församlingen. Men vi kan i alla fall komma ihåg det som hände med bl.a. den stora varvskrisen. Det fanns väldigt mycket annat att ta tag i. Men jag har ingen anledning att försvara det som hände på 70-talet.

På 90-talet hände det väldigt mycket på företagsområdet i form av slopad kapitalbeskattning och slopad dubbelbeskattning. Vi fattade också beslut om avskaffande av förmögenhetsbeskattningen även om det aldrig kunde genomföras. Det skedde också en rad andra betydelsefulla förändringar.

Jag är förvissad om att om det hade fortsatt att vara en borgerlig regering efter 1994 hade denna fråga kommit upp på agendan. Men då var det inte den mest prioriterade uppgiften. Nu har vi diskuterat stoppregler och inte fört någon allmänpolitisk debatt om förutsättningar för företagandet, och detta är ju en del i det hela.

Anf. 70 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Vi har inte passerat millennieskiftet ännu. Det är alltså 23 år sedan dessa regler förändrades – 1999 minus 1976 blir 23. Det räcker inte alltid med att vara civilekonom.

Det viktiga är att det då var motiverat att införa stoppregler eftersom det förekom ett missbruk av regelsystemet. Också mellan 1976 och 1982, mellan 1991 och 1994 var det motiverat med sådana regler. Men efter 1994 har beteendet ändrats.

Då är det väl bra att man nu inleder ett slopande av stoppreglerna. Dessutom kan vi se vad det får för effekter. Vi har ju sett att det trots allt haft positiva effekter – det kan Carl Erik Hedlund inte förneka – i det avseendet att den här typen av knepiga transaktioner som varken Carl

Erik Hedlund eller jag gillar nästan helt har upphört tack vare eller på grund av stoppreglerna.

När vi nu slopar dessa stoppregler får vi ju faktiskt en väldigt bra test på vad som händer vid detta slopande. Kommer det gamla beteendet tillbaka, eller blir det så i fortsättningen att den här typen av knepiga transaktioner inte förekommer? Jag hoppas att det blir på det senare sättet, men det är väldigt viktigt att vi har en beredskap för om det skulle bli en drastisk förändring av beteendet.

Anf. 71 CARL ERIK HEDLUND (m):

Fru talman! Först får jag säga som Stig Grybe sade i en revy för länge sedan när det gäller min snabbräkning: Fort, men fel. Jag ska skriva upp det där i fortsättningen.

Per Rosengren ställer ungefär samma frågor som han har gjort hela tiden, och det gör mig lite bekymrad. Per Rosengren har uppenbarligen inte förstått vad jag, Holger Gustafsson, Rolf Kenneryd och Johan Pehrson har sagt. Än mindre har han förstått vad vi har skrivit i våra motioner och i våra reservationer.

Poängen är enkel. Om det nu finns en lagstiftning som täcker in dessa frågor, varför ska vi då ha en särslagstiftning för delägare i fåmansbolag? Det behövs ju inte, något som också Stoppregelutredningen har konstaterat i fråga efter fråga.

Det återstår då några stoppregler varav vi är överens om de flesta. Men det finns några regler som vi undrar varför de ska behållas. I denna kammare kämpas det och argumenteras för både det ena och andra, och då kommer man in på de generella frågorna, att det behövde sådana regler 1976 och annat. Ja, men vi pratar ju om några stycken som fortfarande är diskriminerande. Både Stoppregelutredningen och Redovisningskommittén har konstaterat att de är diskriminerande. Man använder t.o.m. det uttrycket.

Jag tycker inte att vi ska diskriminera några medborgare, och det är det som är poängen i det hela.

Anf. 72 PER-OLOF SVENSSON (s):

Fru talman! Som Carl Erik Hedlund själv var inne på är vi överens om att de här stoppreglerna ska bort. Ett tag lät det som om vi inte var överens om någonting i princip.

Vi i utskottsmajoriteten vill dessutom se till att det kommer fram utredningar som för fram fakta på området så att det inte blir som alldeles nyss när man påstod att någonting var 33 när det egentligen var 23. Sådant kan ju hända om man inte inväntar fakta och resultat.

Sedan påstår Carl Erik Hedlund att vi i vissa fall är diskriminerande. Det är vi inte alls. Möjligen var han det gentemot civilekonomerna när han påstod att de enbart var ute efter att tjäna pengar.

Anf. 73 CARL ERIK HEDLUND (m):

Fru talman! Jag vet inte om vi har läst samma betänkande och samma proposition. I propositionen står det i klartext att det är diskriminerande. Jag använde det citatet bl.a. när det gällde fördelningen mellan make och maka och uttalandet om barn under 16 år. Jag har inte citatet med mig här i talarstolen, men det gick ut på att allmänna hänsyn vägde tyngre än

Prot.

1999/2000:37

1 december

Slopade stoppregler

att man diskriminerar barn till fämansbolagsdelägare. Jag citerade bara och konstaterade att det är en diskriminering.

Det är roligt med utredningar, men vi *har* ju utredningar. Vi har en tjock utredning om stoppreglerna. Den går igenom alla dessa frågor utom en, nämligen 3:12-reglerna. Varför gör man inte det? Där citerade jag också att Stoppregelutredningen beklagade att man i direktiven hade blivit tillsagda att inte ta upp 3:12-reglerna. Det begränsade Stoppregelutredningens möjligheter att komma med radikalare förändringar.

Men det finns andra utredningar som är gjorda på detta område. Det finns en uppsjö av sådant som har gjorts av olika intressegrupper och liknande som belyser detta. Det vi har begärt på den här punkten, Per-Olof Svensson, är just att regeringen ska återkomma med ett förslag. Vi vill att det ska ske snabbt. Jag är tacksam för att Per-Olof Svensson sade att den här utredningen ska komma vilken dag som helst. Det ska bli intressant att se hur direktiven kommer att se ut och om det verkligen kommer att hända något. Det brukar ju ta ganska lång tid när regeringen ska behandla företagsfrågor, åtminstone när det är i positiv bemärkelse.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

10 § Förmånsbeskattning av miljöbilar, m.m.

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU7

Förmånsbeskattning av miljöbilar, m.m. (prop. 1999/2000:6 och prop. 1998/99:142 delvis).

Anf. 74 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Skatteutskottets betänkande nr 7 *Förmånsbeskattning av miljöbilar, m.m.* innehåller mycket av m.m.

Vi moderater tycker att förslaget att justera förmånsvärdet för miljöbilar ned till den nivå som motsvarar förmånsvärdet för närmast jämförbara bil som drivs med bensin eller diesel är bra. Det kunde dock ha genomförts mycket tidigare. Redan i våras hade vi moderater ett yrkande om detta. Men som sagt: Bättre sent än aldrig.

Nu kommer jag in på detta m.m. Jag kommer att prata om skattenämnderna. De nuvarande skattenämnderna inrättades i samband med en stor reform av taxeringsorganisationen som genomfördes i början av 1990-talet. Den nya organisationen innebar bl.a. att området för rena tjänstemannabeslut vidgades och att beslut där lekmän deltar, dvs. skattenämnderna, inskränktes till ärenden där det finns ett särskilt behov av insyn och inflytande för lekmän.

Jag kommer att citera från taxeringslagen när skattenämnderna får vara med och säga till om någonting. Enligt 2 kap. 4 § taxeringslagen avgörs taxeringsärende i skattenämnd ”om ärendet

1. avser omprövning av en tvistig fråga och nämnden inte tidigare prövat de omständigheter och bevis den skattskyldige åberopar,

2. avser en skälighets- eller bedömningsfråga av väsentlig ekonomisk betydelse för den skattskyldige,
3. av någon annan särskild anledning bör prövas av nämnden.”

I förhållande till de tidigare taxeringsnämnderna som fanns före 1990 innebär detta en begränsning av lekmännens medverkan i taxeringsbeslut. Men skatteutskottet tyckte ändå att man av effektivitetsskäl skulle besluta om den här nya ordningen. Enligt vår uppfattning begränsar man medborgarnas inflytande i skattenämnderna ytterligare när man nu går vidare med detta.

I dag är det så att för att en skattenämnd ska vara beslutför ska fyra ledamöter samt ordförande eller vice ordförande vara närvarande. Ordföranden och vice ordföranden är ju tjänstemän som utses av skattemyndigheten. De är inte lekmän. När man nu fortsätter och gör den här ytterligare uttunningen innebär det att man kallar två lekmän samt ordförande eller vice ordförande, som är tjänstemän. Nämnden är beslutför om tre personer är närvarande. En komplikation med det hela som jag ser det är att detta gäller om man är överens i ärendet. Om man inte är överens behövs det fler lekmän. Men hur vet man i förväg att man blir överens? Det vet man ju inte. Det kommer naturligtvis att uppstå ett väldigt stort tryck på de två lekmän som är kallade att man ska bli överens så att man inte ska behöva kalla till ett nytt sammanträde. Jag tycker att det är väldigt otillbörligt att ha det på det sättet.

Moderaterna anser alltså att medborgarnas insyn och inflytande i skattenämndernas verksamhet inte ytterligare kan utarmas. Vi föreslår därför avslag på regeringens och utskottets förslag. Vi vill att det ska vara precis som det är i dag.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservationen under mom. 1.

Anf. 75 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Detta samlingsbetänkande över ett flertal förslag från regeringen berör några för oss kristdemokrater viktiga frågor. Vi har bl.a. skrivit en motion med anledning av antalet ledamöter i Skattenämnderna. Jag yrkar redan nu bifall till reservationen under mom. 1.

Propositionens rubrik angående miljöbilarna är en riktig signal om att man inte ska beskattas med högre värde för att man valt en bil som har mindre farliga utsläpp. Från lagstiftande håll måste målet vara att ge styrindikationer till miljövänligare konsumtion och produktion. Därför är det bra med denna signal. Kristdemokraterna har under flera år agerat till förmån för en miljövänligare livsstil. Att förmånsbilarna lockas in i denna målsättning ser vi med stor tillfredsställelse.

Samordningsnumren kommer också väl till pass. Inte minst ser vi med tillfredsställelse på att dessa nummer rimligtvis bör ge Ekobrottsmyndigheten en bättre möjlighet att komma ekobrottslingar på spåret. Beklagligt nog har denna verksamhet ökat i stor omfattning. Kristdemokraterna har i sin budgetmotion anslagit ett högre belopp för att stärka denna myndighet och organisation. Vi är helt övertygade om att varje insatt krona kommer att ge god avkastning till statskassan. Ekobrottsmyndigheten är ett prioriterat område för oss i den ekonomiska debatten. Regler och arbetssätt måste anpassas så att det blir enklare att stävja brottslighet på samtliga områden och nivåer.

Prot.
1999/2000:37
1 december

*Förmånsbeskattning av
miljöbilar, m.m.*

I propositionen finns också några andra förslag som berör skattelagstiftningen, vilka jag ej tänker ta tid med i detta sammanhang. Så inte heller förslaget om avdrag för trossamfund vid inkomsttaxeringen. Men visst är det märkligt med ett så pass lågt avdragsutrymme som 15 000 kr per år. Det borde vara förenligt med vår lagstiftning att inte bestraffa denna verksamhet alltför hårt.

Fru talman! Jag vill gärna beröra frågan om skattenämndernas beslutförhet.

Propositionen har ett förslag om att skattenämnderna ska vara beslutföra vid minsta tänkbara antal ledamöter. Det är märkligt, motivet likaså. Jag har varit i kontakt med personal på olika skattemyndigheter och fått ett och samma svar på min fråga om närvaron på skattenämndernas sammanträden. Svaret jag fått är att närvaron inte bara är god, utan fulltalig. Man har dessutom förvånat sig över regeringens proposition om denna minskning av kravet på antalet närvarande.

I dag är det krav på fyra personer utöver presidiet. Det är en rimlig nivå med tanke på demokratiska rättigheter. Vid alltför få personer som fattar beslut kan ofta kollegiala värderingar väga tungt. Ledamöterna sitter i denna nämnd för att göra viktiga överväganden i relation till lagstiftningen.

Lekmannedamöterna i dessa nämnder har en viktig funktion genom att de ska delta i beslut och tillse att rimliga krav på insyn och inflytande tillgodoses. Om det nu finns nämnder som inte blir fulltaliga eller inte ens beslutföra, måste detta problem åläggas partigrupper som ansvarar för nomineringen. Dessutom bör det vara möjligt att på andra sätt skapa bättre förutsättning och starkare motivation för högre närvaro. Detta uppdrag ska åläggas skattemyndigheten, och riksdagen bör i enlighet med vårt förslag vaka över att detta efterlevs.

Vi kan inte acceptera en minskning av antalet ledamöter bara för att folk av en eller annan anledning inte bemödar sig med att komma till eller meddela frånvaro från sammanträdena.

Det borde inte vara omöjligt med en annan tingens ordning för att få bättre närvaro på skattenämndernas sammanträden. Förslagsvis skulle man kunna arrangera en form av flexibel organisation av samtliga nämnders ledamöter och dessa skulle kunna deltaga i ett särskilt "poolsystem".

Det viktigaste är inte hur detta organiseras utan att medborgarnas inflytande i skattenämnderna inte på något sätt späds ut till den tunnaste av alla vätskor. Enligt vår uppfattning är det orimligt att uppehålla en god sammansättning av nämndsledamöter om man ska följa utskottets betänkande.

Således yrkar jag bifall till reservation 1 under mom. 1 med motiveringen att skattenämnderna inte får förlora sin bredd och medborgerliga rättighet till insyn och ska ha en så bred kompetens som möjligt.

Anf. 76 LENA SANDLIN (s):

Fru talman! I betänkandet SkU7 behandlas en mängd frågor av olika karaktär, allt från t.ex. förmånsbeskattning av miljöbilar till beslutförhetsreglerna för skattenämnder. Utskottet är enigt i samtliga frågor utom vad gäller beslutförhetsreglerna för skattenämnderna. Därför kommer jag att koncentrera mitt anförande på just den frågan.

I dag är en skattenämnd beslutför om fem ledamöter är närvarande. Utskottsmajoriteten anser, i likhet med regeringen, att en skattenämnd i framtiden ska vara beslutför när tre ledamöter utöver ordförande eller vice ordförande är närvarande. Nämnden ska vidare vara beslutför med tre ledamöter inklusive ordförande eller vice ordförande om de är överens om utgången i ärendet.

Anledningen till förändringen är att problem ofta uppstår då skattenämnden inte är beslutför. Det händer ofta att sammanträden måste ställas in på grund av att inte tillräckligt många ledamöter infinner sig. Problemen består både i sena återbud så att ingen ersättare går att finna och i att ledamöter uteblir utan att meddela förhinder. Det inträffar också att ledamöter lämnar sammanträdena innan de är slut.

Problemen varierar naturligtvis från region till region. Jag vet inte vilka regioner Kenneth Lantz har varit i kontakt med. Men jag kan väl nämna att det faktiskt är storstäderna som har de största problemen. I Göteborg uppges att 20 % av ledamöterna inte infinner sig. I Skåne uppges motsvarande siffra vara 25–35 %, och i Stockholm är den ännu högre.

Det finns ledamöter som kan ha rest långt för att delta i ett sammanträde men tvingas vända med outrättat ärende, eftersom sammanträdet måste ställas in då man vid mötet inte blivit beslutför på grund av att för få ledamöter inställt sig.

Inställda sammanträden medför naturligtvis ökade kostnader, t.ex. i form av ersättningar till de lekmanaledamöter som inställt sig, men också kostnadsökningar för handläggning och administration hos skattekontoret. Det innebär också merarbete, ökat administrativt arbete, osv. Att sammanträden inte kan genomföras som planerat ökar också risken för att skattenämnden inte kan fatta beslut i samtliga ärenden, eftersom skattemyndigheten inte alltid hinner sätta ut ett nytt sammanträde inom de tidsfrister som gäller för beslut om taxering.

Det har även framkommit att problemen medför andra icke önskvärda effekter. När ledamöter efter återbud kallas in med kort varsel ökar t.ex. risken för att nämnden inte får den allsidiga sammansättning som lekmanaledamöterna ska representera.

Fru talman! Det är inte acceptabelt att det här får fortgå. Det är mycket angeläget att minska de här olägenheterna utan att kraven på rättssäkerhet och kvalitet i beslutsprocessen åsidosätts.

Därför stöder utskottsmajoriteten regeringens förslag om att en skattenämnd i framtiden ska vara beslutför när tre ledamöter utöver ordförande eller vice ordförande är närvarande. Nämnden ska vidare vara beslutför med tre ledamöter inklusive ordförande eller vice ordförande om de är överens om utgången i ärendet.

Det här förslaget innebär att antalet lekmän vid handläggningen i skattenämnd kommer att överensstämma med det antal nämndemän som deltar vid handläggning av bl.a. skattemål vid länsrätten.

Vad gäller den kompletterande beslutförhetsregeln, genom vilken ordföranden eller vice ordföranden och två ledamöter kan fatta beslut i vissa fall, kan man konstatera att även om fem övriga ledamöter hade deltagit i handläggningen hade utgången blivit densamma, eftersom ordföranden har utslagsröst vid lika röstetal. Det bör dock tilläggas att om oenighet råder bland de närvarande ledamöterna ska ärendet avgöras med

Prot.
1999/2000:37
1 december

*Förmånsbeskattning av
miljöbilar, m.m.*

minst tre övriga ledamöter. Jag vill poängtera att även i framtiden kommer fem övriga ledamöter att kallas till skattenämndens sammanträden. Vi vill på intet sätt begränsa antalet ledamöter som kommer. Vi vill naturligtvis att så många som möjligt ska dyka upp.

Fru talman! Utskottsmajoriteten delar inte motionärernas uppfattning att det här skulle medföra att det medborgerliga inflytandet utarmas. Det är viktigt att allmänhetens intresse av insyn i skattemyndigheternas verksamhet tillgodoses. Det är bl.a. just av den anledningen som det finns skattenämnder med lekmanaledamöter. Lekmannainflytandet är enligt detta förslag så stort att allmänna värderingar kommer till uttryck och kan beaktas i skattenämndens beslut. Förslaget kan inte anses innebära att kraven på kvalitet i verksamheten sänks, utan bidrar i stället till att ärendet avgörs på ett rationellt och effektivt sätt och att problemen minskar.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till hemställan i betänkandet i dess helhet och avslag på motionerna.

Anf. 77 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Jag har flera frågor till Lena Sandlin.

Om man nu är två ledamöter samt ordförande och inte är överens kan man inte avgöra ärendet. Lena Sandlin har tidigare hänvisat till att det gäller en tidsfrist. Men det måste ju gälla i det här fallet också. Hur löser man det? Ja, då får man ju skjuta ärendet till nästa gång. Och då har man egentligen inte kommit närmare en lösning över huvud taget.

Sedan till den andra frågan. Anser Lena Sandlin att det är en allsidig sammansättning om man är en ordförande, som då är en tjänsteman, och två lekmän? Är det en allsidig sammansättning?

Och så den tredje frågan som jag tycker är den viktigaste. I andra sammanhang brukar socialdemokraterna prata mycket om lekmannainflytande, medborgarinflytande. Man vill aldrig minska nämnder någons i politiska organisationer, utan det ska vara så många politiker som möjligt. Då är det nämnder och styrelser som egentligen gör av med skattebetalarnas pengar. I det här fallet är det en nämnd som möjligtvis skulle kunna se till att skattebetalarna fick behålla lite mer av sina egna pengar. Varför har ni en annan uppfattning när det gäller just skattenämnderna?

Anser inte Lena Sandlin att man gör det ganska enkelt för sig när det gäller att komma till rätta med problemet att ledamöter inte infinner sig till sammanträden i skattenämnderna på vissa ställen i Sverige? Är det inte ganska demoraliserande att kalla fem personer när dessa vet att det egentligen bara behöver komma två? Kommer närvaron att förbättras när ledamöterna vet att det inte behövs så många för att nämnden ska vara beslutförför?

Anf. 78 LENA SANDLIN (s):

Fru talman! Om inte ordföranden eller vice ordföranden och de två ledamöterna är överens vid sammanträdet, kan ärendet inte avgöras vid detta, utan behandlingen får skjutas upp. För beslut i ett ärende krävs att man ska vara överens.

Trots den kritik mot förslaget som Marietta de Pourbaix-Lundin framför kvarstår problemet att skattenämnderna på grund av att för få

ledamöter infinner sig ofta inte är beslutföra. Jag anser att det här förslaget är väl avvägt mellan kraven å ena sidan på rättssäkerhet och kvalitet i beslutsprocessen, å andra sidan ett effektivt och rationellt hanterande.

Förslaget innebär att antalet lekmän vid handläggningen i skattnämnder överensstämmer med det antal nämndemän som deltar vid handläggning av bl.a. skattemål vid länsrätten. Jag har en fråga till Marietta de Pourbaix-Lundin: Vad är skillnaden mellan handläggningen i en skattnämnd, där hon uppenbarligen anser att det blir ett för litet medborgerligt inflytande, och handläggningen i länsrätten, där så inte blir fallet?

Anf. 79 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Jag tycker inte att jag har fått några riktigt godtagbara svar på min väsentliga fråga: Varför är det så betydelsefullt att det finns ett stort lekmannainflytande, dvs. många politiker, i kommunala nämnder, landsting osv., där man använder skattebetalarnas pengar, men inte i skattnämnden, vars beslut kanske kan ge skattebetalaren en möjlighet att få kvar mer av sina pengar? Jag fick absolut inget svar på denna fråga.

I frågan om antalet ledamöter i länsrätten vill jag säga att det faktiskt är tre lekmän plus juristen som avgör ärendena. Det är aldrig två ledamöter och en tjänsteman som avgör ärenden i länsrätten. Där finns en skillnad.

Jag tycker att majoriteten och regeringen har gjort det väldigt enkelt för sig när de inte prövat något annat sätt att se till att tillräckligt antal ledamöter kommer till sammanträdena.

Håller inte Lena Sandlin med mig om att det är ganska demoraliserande, om ledamöterna vet att det räcker om två kommer? Varför skulle det komma fler om fler kallas? Jag tycker att det här över huvud taget inte stärker det medborgerliga inflytandet.

Är det vidare en allsidig sammansättning när två ledamöter och en tjänstemannaordförande deltar? Hur ska de ledamöterna klara att ha en avvikande uppfattning till det som tjänstemännen föreslår?

Jag vill verkligen ha svar på den första frågan, varför det är betydelsefullt med många politiker i nämnder som gör av med skattebetalarnas pengar men inte lika betydelsefullt i nämnder vars beslut kanske kan leda till att skattebetalaren får behålla mer av sina egna pengar.

Anf. 80 LENA SANDLIN (s):

Fru talman! Det är alltid viktigt med politiskt inflytande och insyn från allmänheten. I det här fallet handlar det om att göra en avvägning mellan kvaliteten i besluten och effektivitet och en rationell hantering. Jag och utskottsmajoriteten med mig anser att regeringens förslag är väl avvägt, och vi ställer oss därför bakom det.

Vi anser absolut inte att det på något sätt skulle vara demoraliserande att det bara behövs två ledamöter tillsammans med ordförande eller vice ordförande när man är överens. Förutsättningen är ju att man är överens. Det måste vara upp till varje ledamot, till Marietta de Pourbaix-Lundin och hennes parti och till mig och mitt parti att medverka till att återupprätta inställningen att det är viktigt att gå till sammanträdena och föra fram sin åsikt.

Prot.

1999/2000:37

1 december

*Förmånsbeskattning av
miljöbilar, m.m.*

Marietta de Pourbaix-Lundin och hennes parti liksom alla andra partier har ett stort ansvar för att faktiskt se till att det åter känns viktigt och värdefullt att gå på sammanträdena. Vi vill naturligtvis att alla de fem ledamöter som kallas till sammanträdena också ska infinna sig där, men vi har som sagt konstaterat att det finns ett problem som vi måste göra någonting åt. Utskottsmajoriteten anser att regeringens förslag representerar en god avvägning.

Anf. 81 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Jag vill ge Lena Sandlin ett svar på frågan. Jag har inte kontaktat storstäderna i vårt land utan andra orter, dock naturligtvis inte samtliga. Man har därifrån enhälligt sagt att det är en god närvaro i de nämnder som jag har haft möjlighet att undersöka.

Marietta de Pourbaix-Lundin har redan framfört en del av de frågor som jag hade tänkt ställa till Lena Sandlin. Jag inskränker mig till att ställa enbart en fråga: Uppfattar Lena Sandlin inte en sänkning av närvarokravet på ledamöterna som en inskränkning av det medborgerliga inflytandet?

Anf. 82 LENA SANDLIN (s):

Fru talman! Jag anser att lekmannainflytandet genom det här förslaget är så stort att allmänna värderingar kommer till uttryck och kan beaktas när skattenämnderna ska fatta beslut. Jag tycker, som jag tidigare sade till Marietta de Pourbaix-Lundin, att det är ett förslag som är väl avvägt mellan kraven på å ena sidan inflytande för medborgarna, å andra sidan effektivitet och rationalitet. Vi ska vara medvetna om att det har uppstått problem när skattenämnderna inte har kunnat genomföra sina sammanträden. Jag tror att vi alla vill undvika det i framtiden.

Anf. 83 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Men nog borde det finnas någon rimlig alternativ möjlighet till lösning på ett sådant här litet problem som har uppkommit. Jag kan inte utan vidare lämna något förslag, men de partier som nominerar till de här uppdragen borde vara motiverade att se till att det utses personer som är beredda att gå in i sina uppgifter.

Anf. 84 LENA SANDLIN (s):

Fru talman! Precis som jag sade i det förra replikskiftet har partierna ett stort ansvar att poängtera just detta för sina ledamöter. Det hade varit önskvärt att reservanterna hade lagt fram alternativa förslag till regeringsförslaget. I reservationen framhålls: "Regeringen och skattemyndigheterna bör enligt vår uppfattning pröva andra vägar för att upprätthålla närvaron på sammanträdena." Tyvärr har inga andra lösningar presenterats.

Jag tycker som sagt att det är ett väl avvägt förslag och yrkar bifall till utskottets hemställan i dess helhet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

11 § Vissa punktskatte- och tullfrågor, m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU8
Vissa punktskatte- och tullfrågor, m.m. (prop. 1999/2000:9).

Anf. 85 BENGT NISKA (s):

Fru talman! Jag yrkar på utskottets vägnar återremiss av detta betänkande för vidare handläggning.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 15 §.)

Prot.
1999/2000:37
1 december

*Vissa punktskatte- och
tullfrågor, m.m.*

12 § Avtal mellan Sverige och Danmark om beskattning av anställda ombord på färjor och tåg m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU9
Avtal mellan Sverige och Danmark om beskattning av anställda ombord
på färjor och tåg m.m. (prop. 1999/2000:17).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 15 §.)

13 § Kontroll av postförsändelser

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU10
Kontroll av postförsändelser (skr. 1999/2000:19).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 15 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.28 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då dagens votering skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

**14 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats den
25 november**

KrU3 En idrottspolitik för 2000-talet – folkhälsa, folkrörelse och underhållning, m.m.

Mom. 11 (idrottens möjligheter till egenfinansiering)

1. utskottet

2. res. 1 (kd, m, fp)

Votering:

186 för utskottet

126 för res. 1

1 avstod

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 38 v, 15 c, 14 mp

För res. 1: 73 m, 39 kd, 14 fp

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 12 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 17 (sänkning av åldersgränsen för lokalt aktivitetsstöd)

1. utskottet

2. res. 4 (c)

Votering:

296 för utskottet

15 för res. 4

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 73 m, 38 v, 39 kd, 13 fp, 15 mp

För res. 4: 15 c

Frånvarande: 13 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 4 fp, 1 mp

Mom. 18 (jämförbarhet)

1. utskottet

2. res. 5 (kd, c, fp)

Votering:

244 för utskottet

68 för res. 5

1 avstod

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 72 m, 38 v, 15 mp

För res. 5: 39 kd, 15 c, 14 fp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 12 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 34 (etik- och moralfrågor)

1. utskottet

2. res. 12 (kd, fp)

Votering:

259 för utskottet

53 för res. 12

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 73 m, 37 v, 15 c, 15 mp

För res. 12: 39 kd, 14 fp

Frånvarande: 12 s, 9 m, 6 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 41 (professionell boxning)

1. utskottet

2. res. 16 (v)

Votering:

248 för utskottet

59 för res. 16

5 avstod

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 116 s, 28 m, 25 v, 36 kd, 14 c, 14 fp, 15 mp

För res. 16: 3 s, 44 m, 10 v, 1 kd, 1 c

Avstod: 3 v, 2 kd

Frånvarande: 12 s, 10 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Anna Lilliehöök (m) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 46 (idrottskonto)

1. utskottet

2. res. 19 (c)

Votering:

296 för utskottet

15 för res. 19

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 71 m, 38 v, 39 kd, 14 fp, 15 mp

För res. 19: 15 c

Frånvarande: 12 s, 11 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Prot.

1999/2000:37

1 december

KrU4 På ungdomars villkor – ungdomspolitik för demokrati, rättvisa och framtidstro

Mom. 2 (fråga om avslag på propositionen i vad avser mål för den nationella ungdomspolitikerna)

1. utskottet

2. res. 2 (c)

Votering:

293 för utskottet

16 för res. 2

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 71 m, 38 v, 39 kd, 13 fp, 15 mp

För res. 2: 15 c, 1 fp

Frånvarande: 14 s, 11 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Anna Lilliehöök (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Mom. 3 (mål för den nationella ungdomspolitikerna)

1. utskottet

2. res. 3 (m)

3. res. 4 (kd)

4. res. 5 (c)

Förberedande votering 1:

41 för res. 4

15 för res. 5

257 avstod

36 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Förberedande votering 2:

77 för res. 3

38 för res. 4

198 avstod

36 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Huvudvotering:

186 för utskottet

72 för res. 3

54 avstod

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 38 v, 14 fp, 15 mp

För res. 3: 72 m

Avstod: 39 kd, 15 c

Frånvarande: 12 s, 10 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 10 (sänkt rösträttsålder)

1. utskottet

2. res. 12 (mp)

Votering:

294 för utskottet

18 för res. 12

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 73 m, 35 v, 39 kd, 15 c, 14 fp

För res. 12: 3 v, 15 mp

Frånvarande: 13 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 11 (rösträtt som följer kalenderår)

1. utskottet

2. res. 13 (mp)

Votering:

292 för utskottet

19 för res. 13

2 avstod

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 73 m, 34 v, 39 kd, 14 c, 13 fp

För res. 13: 3 v, 1 fp, 15 mp

Avstod: 1 v, 1 c

Frånvarande: 12 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 21 (skolans arbetsmiljö)

1. utskottet

2. res. 20 (kd, c, fp)

Votering:

243 för utskottet

68 för res. 20

2 avstod

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 73 m, 38 v, 15 mp

För res. 20: 39 kd, 15 c, 14 fp

Avstod: 2 s

Frånvarande: 12 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 28 (en bred översyn av bostadspolitiken ur ett ungdomsperspektiv)

1. utskottet

2. res. 29 (kd, m, c, fp)

Votering:

173 för utskottet

139 för res. 29

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Prot.

1999/2000:37

1 december

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 119 s, 1 m, 38 v, 15 mp
För res. 29: 72 m, 39 kd, 14 c, 14 fp
Frånvarande: 12 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 4 c, 3 fp, 1 mp
Leif Carlson (m) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 32 (statsbidraget till de politiska ungdomsorganisationerna)

1. utskottet
2. res. 33 (kd, fp)

Votering:

258 för utskottet

52 för res. 33

2 avstod

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 73 m, 38 v, 14 c, 15 mp

För res. 33: 38 kd, 14 fp

Avstod: 1 s, 1 kd

Frånvarande: 12 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 4 c, 3 fp, 1 mp

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KrU6 Kulturarv – fideikommiss

Mom. 1 (stiftelsebildning)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

3. res. 2 (kd)

Förberedande votering:

75 för res. 1

38 för res. 2

199 avstod

37 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

197 för utskottet

73 för res. 1

42 avstod

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 116 s, 38 v, 15 c, 13 fp, 15 mp

För res. 1: 73 m

Avstod: 2 s, 39 kd, 1 fp

Frånvarande: 13 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 2–7

Kammaren biföll utskottets hemställan.

**15 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats vid dagens
sammanträde**

KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Mom. 1 (anslag m.m. under utgiftsområde 1 Rikets styrelse)

Yrkanden:

1. utskottet
2. res. (c)
3. utskottets hemställan med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. 1999/2000:K269 (v)

Förberedande votering:

Kammaren biträdde res. genom uppresning.

Huvudvotering:

202 för utskottet

16 för res.

93 avstod

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 38 v, 22 kd, 10 fp, 15 mp

För res.: 15 c, 1 fp

Avstod: 1 s, 73 m, 16 kd, 3 fp

Frånvarande: 13 s, 9 m, 5 v, 4 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Beatrice Ask (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Per Landgren och Ulf Björklund (båda kd) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Mom. 2–11

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SkU1 Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket

Mom. 3 (tulltillägg)

1. utskottet

2. res. 1 (m, kd)

3. res. 2 (fp)

Förberedande votering:

115 för res. 1

14 för res. 2

181 avstod

39 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Prot.
1999/2000:37
1 december

Huvudvotering:
185 för utskottet
112 för res. 1
15 avstod
37 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 118 s, 37 v, 15 c, 15 mp
För res. 1: 73 m, 39 kd
Avstod: 1 v, 14 fp
Frånvarande: 13 s, 9 m, 5 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 5 (effektivare bekämpning av smuggling)

1. utskottet
2. res. 5 (kd)
3. res. 6 (v)
Förberedande votering:

41 för res. 5
39 för res. 6
232 avstod
37 frånvarande
Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:
151 för utskottet
39 för res. 5
121 avstod
38 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 119 s, 10 c, 7 fp, 15 mp
För res. 5: 39 kd
Avstod: 72 m, 37 v, 5 c, 7 fp
Frånvarande: 12 s, 10 m, 6 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SkU3 Införsel av beskattade varor

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SkU5 Slopade stoppregler

Mom. 1 (slopade stoppregler)

1. utskottet
2. res. 1 (v)
Votering:
274 för utskottet
37 för res. 1
38 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 119 s, 73 m, 38 kd, 15 c, 14 fp, 15 mp
För res. 1: 37 v
Frånvarande: 12 s, 9 m, 6 v, 4 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Prot.
1999/2000:37
1 december

Mom. 2 (inkomstfördelning i familjen)

1. utskottet
2. res. 2 (m, kd, c, fp)

Votering:

171 för utskottet
141 för res. 2
37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 37 v, 15 mp
För res. 2: 73 m, 39 kd, 15 c, 14 fp
Frånvarande: 12 s, 9 m, 6 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 6 (fördelning av inkomst mellan tjänst och kapital i fåmansföretag)

1. utskottet
2. res. 5 (m, kd, fp)
3. res. 6 (c)

Förberedande votering:

128 för res. 5
15 för res. 6

169 avstod
37 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:

171 för utskottet
126 för res. 5

15 avstod
37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 37 v, 15 mp
För res. 5: 73 m, 39 kd, 14 fp
Avstod: 15 c
Frånvarande: 12 s, 9 m, 6 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Prot.
1999/2000:37
1 december

SkU7 Förmånsbeskattning av miljöbilar, m.m.

Mom. 1 (beslutförhet i skattenämnd)

1. utskottet

2. res. i motsvarande del (m, kd, fp)

Votering:

185 för utskottet

126 för res.

1 avstod

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 37 v, 15 c, 15 mp

För res.: 73 m, 39 kd, 14 fp

Avstod: 1 s

Frånvarande: 12 s, 9 m, 6 v, 3 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Lisbet Calner (s) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Mom. 2–15

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SkU8 Vissa punktskatte- och tullfrågor, m.m.

Återförvisningsyrkande

Här hade endast yrkats återförvisning av ärendet till utskottet för ytterligare beredning.

Kammaren biföll återförvisning av ärendet med acklamation.

SkU9 Avtal mellan Sverige och Danmark om beskattning av anställda ombord på färjor och tåg m.m.

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SkU10 Kontroll av postförsändelser

Kammaren biföll utskottets hemställan.

16 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

1999/2000:28 Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan

1999/2000:36 Ändringar i lagarna om insättningsgaranti och investerarskydd m.m.

Justitieutskottets betänkande

1999/2000:JuU1 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

Prot.
1999/2000:37
1 december

den 1 december

1999/2000:312 av *Lars Wegendal* (s) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Rörelse och motion i skolan

1999/2000:313 av *Kenth Skårvik* (fp) till näringsminister Björn Rosengren
Vägstandarden i Norrland

1999/2000:314 av *Åke Sandström* (c) till finansminister Bosse Ringholm
Regler för kompetensutveckling

1999/2000:315 av *Kia Andreasson* (mp) till utrikesminister Anna Lindh
Falun gong

1999/2000:316 av *Margareta Viklund* (kd) till försvarsminister Björn von Sydow
Nedläggning av militär verksamhet

1999/2000:317 av *Ester Lindstedt-Staaf* (kd) till miljöminister Kjell Larsson
Algkalk

1999/2000:318 av *Henrik Landerholm* (m) till försvarsminister Björn von Sydow
Informationskrigföring

1999/2000:319 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Skrivkunskaperna hos elever i årskurs 9

1999/2000:320 av *Kjell-Erik Karlsson* (v) till miljöminister Kjell Larsson
Ansaret för kärnavfallsinformationen

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 7 december.

18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 1 december

1999/2000:218 av *Tomas Eneroth* (s) till justitieminister Laila Freivalds
Sexköp

1999/2000:253 av *Anna Åkerhielm* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Pilotutbildning

1999/2000:255 av *Erling Wälivaara* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Villkor för företag i Norrbottens inland

1999/2000:257 av *Kenneth Lantz* (kd) till finansminister Bosse Ringholm
Tullgränser i Skåne

1999/2000:258 av *Gunilla Tjernberg* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Leader II
1999/2000:260 av *Gudrun Lindvall* (mp) till näringsminister Björn Rosengren
Resande till och från Södertälje syd
1999/2000:261 av *Inga Berggren* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Förbindelsespår vid Lockarp
1999/2000:262 av *Michael Hagberg* (s) till jordbruksminister Margareta Winberg
EU:s utbetalning av jordbruksstöd
1999/2000:263 av *Michael Hagberg* (s) till jordbruksminister Margareta Winberg
Industrifiske i Östersjön
1999/2000:270 av *Kjell-Erik Karlsson* (v) till jordbruksminister Margareta Winberg
Gasning av värphöns
1999/2000:271 av *Gudrun Lindvall* (mp) till jordbruksminister Margareta Winberg
Pälsdjursfarmer
1999/2000:272 av *Gudrun Lindvall* (mp) till jordbruksminister Margareta Winberg
Chinchillafarmer
1999/2000:273 av *Anita Sidén* (m) till justitieminister Laila Freivalds
Kränkning av polis
1999/2000:275 av *Ingemar Vänerlöv* (kd) till justitieminister Laila Freivalds
Poliser som utsätts för kränkande behandling
1999/2000:276 av *Elizabeth Nyström* (m) till statsrådet Mona Sahlin
Påtryckningar på arbetsgivare att teckna kollektivavtal
1999/2000:278 av *Lena Ek* (c) till justitieminister Laila Freivalds
Kameraövervakning i butiker
1999/2000:284 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till justitieminister Laila Freivalds
Barnkonventionen och regeringens strategi
1999/2000:287 av *Hans Hoff* (s) till statsrådet Mona Sahlin
Lagen om anställningsskydd
1999/2000:295 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg
Förbud mot pälsfarmer

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 december.

19 § Kammaren åtskildes kl. 17.39.

Prot.
1999/2000:37
1 december

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början t.o.m. 9 § anf. 34
(delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 12.28 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om information från regeringen.....	1
3 § Anmälan om uteblivna svar.....	1
4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	2
5 § Förnyad bordläggning.....	2
6 § Rikets styrelse	2
Konstitutionsutskottets betänkande 1999/2000:KU1	2
Anf. 1 PER-SAMUEL NISSER (m)	2
Anf. 2 INGVAR SVENSSON (kd)	3
Anf. 3 ÅSA TORSTENSSON (c)	4
Anf. 4 INGVAR SVENSSON (kd) replik.....	5
Anf. 5 ÅSA TORSTENSSON (c) replik.....	5
Anf. 6 INGVAR SVENSSON (kd) replik.....	5
Anf. 7 ÅSA TORSTENSSON (c) replik.....	5
Anf. 8 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	5
Anf. 9 GÖRAN MAGNUSSON (s).....	6
Anf. 10 INGVAR SVENSSON (kd) replik.....	9
Anf. 11 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik.....	9
Anf. 12 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik	9
Anf. 13 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik.....	9
Anf. 14 HELENA BARGHOLTZ (fp) replik	10
Anf. 15 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik.....	10
Anf. 16 CARLINGE WISBERG (v).....	10
Anf. 17 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik.....	11
Anf. 18 ULF BJÖRKLUND (kd).....	11
(Beslut fattades under 15 §.)	12
7 § Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket	12
Skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU1	12
Anf. 19 CATHARINA HAGEN (m)	12
Anf. 20 MARIE ENGSTRÖM (v)	14
Anf. 21 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	15
Anf. 22 ROLF KENNERYD (c).....	16
Anf. 23 JOHAN PEHRSON (fp)	17
Anf. 24 PER ERIK GRANSTRÖM (s).....	18
Anf. 25 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	21
Anf. 26 PER ERIK GRANSTRÖM (s).....	21
Anf. 27 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	22
Anf. 28 PER ERIK GRANSTRÖM (s).....	22
Anf. 29 CATHARINA HAGEN (m)	22
Anf. 30 PER ERIK GRANSTRÖM (s).....	22
Anf. 31 CATHARINA HAGEN (m)	23
Anf. 32 PER ERIK GRANSTRÖM (s).....	23
(Beslut fattades under 15 §.)	23
8 § Införsel av beskattade varor	23

Skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU3	23
(Beslut fattades under 15 §.).....	23
9 § Slopade stoppregler	24
Skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU5	24
Anf. 33 CARL ERIK HEDLUND (m)	24
Anf. 34 PER ROSENGREN (v)	26
Anf. 35 CARL ERIK HEDLUND (m) replik	29
Anf. 36 PER ROSENGREN (v) replik	29
Anf. 37 CARL ERIK HEDLUND (m) replik	30
Anf. 38 PER ROSENGREN (v) replik	30
Anf. 39 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	31
Anf. 40 PER ROSENGREN (v) replik	32
Anf. 41 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik	33
Anf. 42 PER ROSENGREN (v) replik	33
Anf. 43 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik	34
Anf. 44 ROLF KENNERYD (c)	34
Anf. 45 PER ROSENGREN (v) replik	35
Anf. 46 ROLF KENNERYD (c) replik	35
Anf. 47 PER ROSENGREN (v) replik	36
Anf. 48 ROLF KENNERYD (c) replik	36
Anf. 49 JOHAN PEHRSON (fp)	36
Anf. 50 PER ROSENGREN (v) replik	37
Anf. 51 JOHAN PEHRSON (fp) replik	38
Anf. 52 PER ROSENGREN (v) replik	38
Anf. 53 JOHAN PEHRSON (fp) replik	39
Anf. 54 PER-OLOF SVENSSON (s)	39
Anf. 55 CARL ERIK HEDLUND (m) replik	40
Anf. 56 PER-OLOF SVENSSON (s) replik	41
Anf. 57 CARL ERIK HEDLUND (m) replik	41
Anf. 58 PER-OLOF SVENSSON (s) replik	41
Anf. 59 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik	41
Anf. 60 PER-OLOF SVENSSON (s) replik	42
Anf. 61 HOLGER GUSTAFSSON (kd) replik	42
Anf. 62 PER-OLOF SVENSSON (s) replik	42
Anf. 63 ROLF KENNERYD (c) replik	42
Anf. 64 PER-OLOF SVENSSON (s) replik	43
Anf. 65 ROLF KENNERYD (c) replik	43
Anf. 66 PER-OLOF SVENSSON (s) replik	43
Anf. 67 CARL ERIK HEDLUND (m)	43
Anf. 68 PER ROSENGREN (v)	44
Anf. 69 CARL ERIK HEDLUND (m)	44
Anf. 70 PER ROSENGREN (v)	44
Anf. 71 CARL ERIK HEDLUND (m)	45
Anf. 72 PER-OLOF SVENSSON (s)	45
Anf. 73 CARL ERIK HEDLUND (m)	45
(Beslut fattades under 15 §.).....	46
10 § Förmånsbeskattning av miljöbilar, m.m.	46
Skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU7	46
Anf. 74 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	46

Prot.
1999/2000:37
1 december

Anf. 75 KENNETH LANTZ (kd)	47
Anf. 76 LENA SANDLIN (s)	48
Anf. 77 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	50
Anf. 78 LENA SANDLIN (s)	50
Anf. 79 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	51
Anf. 80 LENA SANDLIN (s)	51
Anf. 81 KENNETH LANTZ (kd)	52
Anf. 82 LENA SANDLIN (s)	52
Anf. 83 KENNETH LANTZ (kd)	52
Anf. 84 LENA SANDLIN (s)	52
(Beslut fattades under 15 §.)	52
11 § Vissa punktskatte- och tullfrågor, m.m.	53
Skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU8	53
Anf. 85 BENGT NISKA (s)	53
(Beslut fattades under 15 §.)	53
12 § Avtal mellan Sverige och Danmark om beskattning av anställda ombord på färjor och tåg m.m.	53
Skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU9	53
(Beslut fattades under 15 §.)	53
13 § Kontroll av postförsändelser	53
Skatteutskottets betänkande 1999/2000:SkU10	53
(Beslut fattades under 15 §.)	53
Ajournering.....	53
Återupptagna förhandlingar	53
14 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 25 november	54
KrU3 En idrottspolitik för 2000-talet – folkhälsa, folkrörelse och underhållning, m.m.	54
KrU4 På ungdomars villkor – ungdomspolitik för demokrati, rättvisa och framtidstro	56
KrU6 Kulturarv – fideikommiss	58
AU4 Utvidgning av lagen om europeiska företagsråd till att avse Storbritannien.....	59
15 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	59
KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	59
SkU1 Anslagen till Skatteförvaltningen och Tullverket.....	59
SkU3 Införsel av beskattade varor	60
SkU5 Slopade stoppregler.....	60
SkU7 Förmånsbeskattning av miljöbilar, m.m.	62
SkU8 Vissa punktskatte- och tullfrågor, m.m.	62
SkU9 Avtal mellan Sverige och Danmark om beskattning av anställda ombord på färjor och tåg m.m.	62
SkU10 Kontroll av postförsändelser	62
16 § Bordläggning.....	62
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	63
18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	63
19 § Kammaren åtskildes kl. 17.39.	65

Elanders Gotab, Stockholm 1999